ПАМ'ЯТАЄМО МИНУЛЕ — 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА — 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 160. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 27-го СЕРПНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, AUGUST 27, 1975 No. 160. VOL. LXXXII.

В'ЯЗНІ-ЖИДИ ВИСТУПИЛИ В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКИХ В'ЯЗНІВ

Ню Йорк. — Комітет оборони радянських політичних в'язнів інформує, що в січні 1974 р. на знак протесту проти хвилі арештів в Україні, українські в'язні Мордовського табору ч. 19 написали ряд протестних листів і вели голодівку. До тієї акції прилучилися двоє жидівських в'язнів, Борис Азерніков і Анатоль Гольдфельд. У своїх листах до Президії Верховної Ради СССР кожний із них писав: „12 січня 1974 р. сповнилося два роки з дня арешту ряду діячів української культури. Їх засудили на довгі роки ув'язнення, хоч єдиний злочин тих людей полягав в тому, що вони намагалися зберігати культурно - національне життя. Нам, жидам, які бажають виїхати до своєї історичної Батьківщини — Ізраїлю, і які за це засудженні совєтським судом, зрозумілі сподівання національно думаючих українців. Нам зрозумілі їхні надії і спонуки, біль їх родин і близьких. В роковини арештів тих людей, я висловлюю свій протест, вимагаю їх звільнення."

Борис Азерніков і Анатоль Ґольдфельд, обидва з Ленінграду, були засуджені за старання емігрувати до Ізраїлю. Після закінчення вироку в Мордовських таборах, вони виїхали до Ізраїлю.

На Захід продісталися точні дані про долю українського політичного в'язня Сергія Олександровича Бабича. Він народився 1939 р., працював тесляром в Тернополі, де його заарештували 1960 р. за його протести проти русифікаційної політики, проти тяжких умовин життя і низької платні. Того ж року його засудили на три роки таборів суворого режиму. Перші два роки він відбув в Мордовських таборах, а 1962 р. його перевезли до Владимірської тюрми, де він працював аж до часу звільнення, — 13 квітня 1963 р., 27 вересня 1963 р. його знову заарештували за поширювання листівок з критичними заввагами про Хрущова. Його засудили в Рівному 19 лютого 1964 р. на 10 років таборів суворого режиму. 14 серпня 1964 р. Бабичеві вдалося втекти з табору, але до двох днів його зловили (його видала жінка, в якої він переночував). Його посадили в ізолятор, з якого він пробував знову втекти через тунель, якій він викопав під землею, але в останній хвилині побачили вартові і Бабича перевели в іншу камеру. В жовтні 1964 р. суд додав йому ще три роки за спробу втечі. Під час перевозу до Владимірської тюрми Бабич знову втікає. Він дістав від кримінальних в'язнів, з якими його везли, цивільний одяг і на залізничій станції у місті Владимір почав бігти. В погоні за ним майор КГБ ранив його в ногу. Раненого Бабича привезли до Владимірської тюрми. На розпорядження адміністрації його не приділили до лікарні, але в камеру і вимагали, щоб хворий в'язень дотримувався тюремного режиму.

За невиконання норм праці часто його запроторювали в ШИЗО. 19 лютого 19966 відбувся ще один суд й Бабичові додали за спробу втечі 3 роки до вироку. У Владимірській тюмі він був до 1968 р. опісля його перевезли до спец-зони, а тепер він знаходиться на 19-му пункті Мордовських таборів.

МІЖНАРОДНА АМНЕСТІЯ ПРОГОЛОСИЛА ВАЛЕНТИНА МОРОЗА „КРИЗОВИМ В'ЯЗНЕМ МІСЯЦЯ"

Вашінгтон. — Комітет Оборони Валентина Мороза інформує, що американська секція Міжнародної Амнестії в своїм інформаційнім листку за серпень ц.р. проголосила Валентина Мороза „кризовим ('емердженсі') в'язнем місяця". Це видання, під назвою „Амнесті Екшин", містить статтю, в якій також написано, що Раїса Мороз, дружина українського історика й письменника Валентина Мороза, просить, щоб люди негайно посилали рекомендовані листи та телеграми прямо до її чоловіка, щоб доказати совєтським властям, що про нього не забули, як також піддержати самого Мороза на дусі в його боротьбі за гуманітарні права.

Серпневе число „Амнесті Екшин" також включило Ірину Стасів-Калинець у свій список „В'язнів місяця" і подало інформації про неї. Там згадано, що ця українська поетеса була арештована разом з її чоловіком, Ігорем Калинцем, під час „чистки" українських інтелектуалістів в 1972-му і 1973-му роках, обвинувачена в „антисовєтській агітації і пропаганді" та засуджена на шість років ув'язнення і три роки заслання.

„Амнесті Екшин" інформує, що Ірина Стасів-Калинець тепер перебуває в концтаборі суворого режиму в Мордовії, як також інформує, що вона хвора на печінку та нирки і напевно не одержує потрібної медичної опіки. Всі посилки з ліками і одягом, переслані їй родиною, до Ірини Стасів-Калинець не дійшли. „Амнесті Екшин" закликає своїх членів і читачів посилати до генерального секретаря КПСС Леоніда Брежнєва листи, вимагаючи звільнення з ув'язнення цієї української поетеси.

Комітет Валентина Мороза у Вашінгтоні також інформує, що американська секція Міжнародної Амнестії в своїм журналі „Мечбакс" за весну-літо ц.р. помістила довшу статтю про Валентина Мороза, написану Барбарою Френч. Стаття має заголовок: „Мороз дуже ослаблений в наслідок голодівки" й інформує про запроторення Мороза до „штрафного ізолятора" минулого січня, реферує розмови членів Комітету Оборони Валентина Мороза в Торонто з академіком-дисидентом Андреєм Сахаровим і Тетяною Ходорович в справі Мороза, як також подає інформації про переведення Леоніда Плюща до камери, в якій перебуває 20 небезпечних „агресивних психопатів".

Це число квартальника „Мечбакс" також подає подробиці про арешти Андрея Твердохлєбова, Миколи Руденка та Сергея Ковальова, членів совєтської групи Міжнародної Амнестії.

Валентин Мороз

КОСИҐІНА НАГОРОДИЛИ ПОЛЬСЬКИМ ОРДЕНОМ

Варшава. — Совєтська пресова аґенція ТАСС інформує, що голова Ради Міністрів Польської Народної Республіки П. Ярошевіч вручив голові Ради Міністрів СССР О. М. Косиґіну польський „Орден заслуги" з великою стрічкою, „за видатні заслуги у всебічному розвитку братерських відносин між ПНР і СССР, а також за його вклад у зміцнення дружби, співробітництва і єдности країн соціялістичної співдружності, безпеки і загального миру". Косиґін перебував у Польщі з офіційною візитою від 11 да 16-го серпня ц.р.

ЗАПОВІДАЮТЬ ПОСТУПКИ СССР ЩОДО ПЕРЕВОЗУ АМЕРИКАНСЬКОГО ЗЕРНА

Вашінгтон. — Речники уряду ЗСА повідомили в понеділок, 25 серпня, що Совєтський Союз може погодитися на дві вимоги профспілок американської торговельної фльоти, які 18-го серпня повідомили, що не будуть навантажувати на кораблі зерна, закупленого Совєтським Союзом після 1-го липня, аж поки Вашінгтон не поробить заходів, які запевнять, що через цей продаж не зростуть ціни на харчові продукти тут в ЗСА і поки не буде ґарантії, що велика частина проданого зерна буде перевезена американськими кораблями. У понеділок речники Уряду ЗСА заявили, що совєтські чинники натякнули, що Москва може погодитися на те, щоб більша частина зерна таки була перевезена американськими кораблями, як також погодитися платити вищі ставки за цей перевіз. Працівники Департаменту праці заявили, що натяки совєтських властей, що СССР може погодитися на ці дві вимоги американських профспілок вказують, що Москва таки конечно потребує американського зерна.

Президент Форд мав у вівторок, 26 серпня, відбути нараду з секретарем праці Джоном Данлепом, президентом Американської Федерації Праці — Конгресу Індустріяльних Організацій (АФП-КІО) Джорджом Міні та іншими провідниками робітничого руху, щоб обговорити справу відмови профспілок навантажувати зерно для СССР. Між іншим, в справі продажу зерна Совєтському Союзові зайняв слово демократичний сенатор Генрі Джексон із стейту Вашінґтон, який кілька місяців тому заявив свою кандидатуру на президента ЗСА. Джексон у понеділок, 25-го серпня, сказав, що продаж зерна для СССР може спричинити дуже високі підвишки в цінах харчових продуктів в ЗСА, що може мати катастрофальний вплив на цілу американську економіку.

Грецький уряд помилував засуджених на смерть членів хунти

Атени. — Грецький уряд у понеділок, 25 серпня, одноголосно рішив змінити судові вироки проти трьох членів колишньої військової хунти, яка в 1967-му році перевела державний переворот, і замінив їм кару смерти на досмертне ув'язнення. Таким чином від кари смерти були врятовані колишній грецький президент Георг Пападопольос і два інші члени хунти, Ніколяос Макарезос та Стиліянос Патакос. Рішення грецького уряду змінити вироки викликало переважно неґативну реакцію з боку грецької преси, а опозиційні партії закинули урядові, що він піддався „натискам" заінтересованих політичних угрупувань. Андреас Папандреу, провідник Пангелленського соціялістичного руху твердив, що прем'єр Константин Караманліс „виконав свою обіцянку". яку нібито дав членам хунти минулого грудня, коли повалено владу хунти. Караманліс категорично заперечив ці закиди Папандреу, називаючи їх „наклепами". Він також відкинув як „безпідставні" обвинувачення Георга Мавроса, лідера Центральної спілки, головної опозиційної партії. Грецький уряд заявив, що видав своє рішення згідно з Конституцією і додав, що видав його два дні після проголошення судового вироку, щоб „якнайшвидше усунути будь-які непорозуміння" серед населення, які могли довести до „неоправданих акцій".

Крім трьох згаданих членів хунти, під судом було 17 інших колишніх старшин. Два були звільнені, вісім засуджені на досмертне ув'язнення, а сім на терміни ув'язнення від 5 до 20 років. Всі засуджені мають право внести апеляцію до Найвищого Суду.

ВИСТАВКА ОБРАЗІВ ІРИНИ БЛАҐІТКИ

Гантер, Н. И. — У днях 30, 31-го серпня, 1 і 2-го вересня ц. р. відбудеться тут при дорозі 23А - (напроти харчової крамниці) — виставка образів Ірини Блаґітки.

ПАРТІЙНІ ВЕРХОВОДИ В УКРАЇНІ КАРАЮТЬ ПІДЛЕГЛИХ ЗА БЕЗГОСПОДАРНІСТЬ, ВИМАГАЮТЬ БІЛЬШОЇ КОНТРОЛІ

Київ. — „Радянська Україна" з 17-го серпня ц.р. помістила довшу вістку РАТАУ про нараду секретарів обкомів партії, заступників голів облвиконкомів, керівників обласних сільськогосподарських, заготівельних і торговельних організацій, управлінь залізниць, керівників і спеціялістів ряду республіканських міністерств і відомств, яку скликав на 15-го серпня ЦК Компартії України і Рада Міністрів УССР. Нараду скликано для „обговорення питання виконання державних плянів заготівель, своєчасного відвантаження споживачам картоплі, овочів і фруктів та поліпшення обслугування населення". Газета інформує, що „особлива увага на нараді приділялася питанням своєчасного відвантаження овочів і фруктів у загальносоюзний фонд, говорилося про важливість додержання строків, асортименту і належної якости продукції, що відправляється для трудящих Москви, Ленінграда та інших промислових центрів країни".

З доповідями про ті справи виступали: заступник голови Ради Міністрів Г.І. Шевчук, міністер сільського господарства П.Л. Погребняк, міністер радгоспів УССР І. І. Шматоліян та багато інших. Промовці закликали „вести рішучу боротьбу з безгосподарністю".

Гострій критиці були піддані Одеська, Львівська, Дніпропетровська, Закарпатська, Миколаївська, Волинська і Сумська області та місто Київ, „де недостатньо займаються збільшенням відгодівлі свиней, де безгосподарно використовуються харкові відпади і погано зорганізовано збір їх у населення". Партійні наглядачі при тому пригадали, що „треба піднести відповідальність кадрів, підвищити рівень організаторської роботи на всіх ділянках". Це завдання, на їхню думку, повинні виконати партійні комітети, „посиливши контролю над діяльністю підприємств і сфер обслуговування". Виконання цих завдань названо „завданням великого державного значення і необхідним втіленням в життя курсу партії, яка дбає про добробут радянського народу".

Країни „третього світу" відбувають конференцію

Ліма, Перу. — У понеділок, 25 серпня, тут розпочалася 5-денна конференція країн т.зв. „третього світу", тобто „невтральних держав". У конференції беруть участь міністри закордонних справ й інші урядовці із майже 80-ох держав „третього світу", як також прибули в ролі „спостерігачів" представники деяких держав, які не зараховуються до „третього світу".

Метою конференції в Лімі є встановити пляни і напрямні для країн „третього світу" на найближчу сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яка розпічнеться 16-го вересня, а також виготовити пляни на спеціяльну сесію ОН в справах економічного розвитку і співпраці, яка почнеться наступного понеділка, 1-го вересня.

Хоча речники конференції в Лімі твердять, що „третій світ" є „невтральний", то, як вказують коментатори, вже на початку конференції в минулий понеділок можна було чути багато „критики" політики ЗСА, натомість дуже мало була критикована політика Совєтського Союзу. Представники деяких арабських країн, як також спостерігач Палестинської Визвольної Організації, вже в перший день конференції вимагали, щоб „третій світ" на цій нараді проголосував резолюцію щодо усунення Ізраїля з Об'єднаних Націй. Натомість Югославія та ряд африканських країн противляться цій резолюції, а представник Єгипту висловився досить неясно в цій справі.

Пластовий загін „Червона Калина" відбув Генеральну Раду

Іст Четгем, Н. Й. (І. Д.) —Пластовий Загін Червона Калина відбув тут 16-го серпня свою 10-ту Генеральну Раду при участи 52-ох членів 5-го сеніорського куреня та 23 ст. пластунського куреня. Після церемонії відкриття з прапором і бунчуком відспівано гимн Загону — „Гей у лузі". Отаман Загону Ігор Сохан, сказав про ювілей 50-річчя Загону, що припадає ц. р. Обозний Н. Нинка здав звіт отаманові, канцлер Ст. Рудик прочитав список Братчиків, що відійшли на Вічну Ватру і відчитав привіти. Потім відбулася ділова нарада, що її головою був В. Стойко, писарем Є. Брожина. Відчитано реєстр Братчиків, протокол з попередньої Ради, вислухано звіти. Загін підготовляє, разом з Видавництвом УСС — „Червона Калина" в Ню Йорку, в січні 1976 р. ювілейний баль і бенкет для відзначення своїх ювілеїв. Після дискусії і прочитання письмового звіту Контрольної комісії схвалено одноголосно абсолюторію уступаючій Старшині. На внесення Номінаційної комісії вибрано одноголосно нову Генеральну Старшину: отаман — Іван Луценко, канцлер — Б. Кузишин, підскарбій — Л. Штинда, архівар — Л. Лозинський, літописець — Б. Титла, хорунжий — Р. Савицький, бунчужний — Є. Брожина. До Старшини входять курінні обох куренів. Контр. Комісія: Б. Кекіш, Л. Косович і І. Турчан. Висловлено признання за спортово - організаційну працю під час пластових імпрез і таборів: Л. Штинді, І. Декайлові, Ю. Гнєві, Н. Голянському, Л. Лозинському, Ю. Струтинському, Р. Савицькому, І. Луценкові, Л. Чировському і Н. Нинці. В дискусії над пляном праці Я. Падох подав до відома, що він викінчує історію Загону, плянує видати Ювілейне Дружнє Послання, альбом світлин Загону. Намічено видати ювілейну відзнаку, перевести Свято Юрія в 1976 р. обговорюються можливості відбути Орликіяду (марші, лещетарські змагання, спортові пласт. ігрища, Пластову Олімпіяду Америки й Канади в 1976 р. Вирішено відбути з'їзд Загону з родинами. Справами архіту УСС будуть займатися індивідуально зацікавлені члени Загону. Після вечері, з приписаним церемоніялом заприсяжено нового отамана Загону — Івана Луценка, який після того виголосив промову, закликаючи до дружньої співпраці.

КУРЕНІ „ОРДЕНУ ХРЕСТОНОСЦІВ" ЗАПОВІДАЮТЬ ВЕЛИКУ РАДУ

Іст Четгем, Н.И. — На суботу і неділю, 30-го і 31-го серпня ц.р., „Орден Хрестоносців", 5-ий Курінь Уладу Старших Пластунув і 20-ий Курінь Уладу Пластунів Сеніорів, заповідає свою 14-ту Велику Раду на оселі „Вовча Тропа". В програму Великої Ради, яка офіційно розпічнеться в суботу о 2-ій год. по пол., а закінчиться коло 6-ої год. вечора в неділю, входитимуть звіти з діяльности, спільні й окремі сесії обох куренів, гутірки, ватра, вибір нового Проводу і Курінних Команд обох Куренів та обговорення плянів праці на майбутнє.

БАСЕЙН ТВЕРДОГО ВУГІЛЛЯ МАВ „УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ"

МекАду, Па. (Марта Шебовська). — В неділю, 27-го липня, відбувся вже 42-ий з черги „Український День" в Лейквуд Парку, у вугільному басейні, куди прибули перші наші поселенці сто років тому. Цей вугільний басейн є колискою УНСоюзу та інших наших організацій, тут збудовано першу українську церкву в Америці.

Цього року спонзорували „Український День" два деканати Української Католицької Церкви, Шамокінський та Скрентонський (разом 26 парохій). Молебень відправив Владика Василь Лостен, в асисті священиків двох деканатів о годині 4-ій по пол., а після Богослужения відбувся концерт у виконанні хору та двох танцювальних груп молоді при церкві Покрови Преч. Діви Марії з МекАду. Хором проводив парох МекАду, о. Богдан Левицький, а танцювальними групами, Микола Бойчук, вчитель танців із Філядельфії.

Молодь МекАду, зорганізована при місцевій українській церкві тому дев'ять років із приходом до парохії теперішнього пароха, має добре вишколений юнацький хор та дві танцювальні групи — юнацьку (хлопці і дівчата) та діточу — у строї, та матері і батьки складі 62 осіб. Діточу групу тренують танцюристи із першої, юнацької групи, а маестро Микола Бойчук виправляє їхні похибки. Цьогорічний „Український День", згідно з місцевими англомовними щоденниками, був найчисленніший та найкращий під оглядом виконання концертової частини. О годині 9-ій рано при пікнікових столах у розлогім парку вже не можна було застати вільного місця. Погода була чудова, і туди наїхали колишні мешканці вугільного басейну із різних стейтів, як Коннектикат Меріленд, Ню Джерзі, Ню Йорк та дві родини аж із Індіяни. Концертова група молоді із МекАду має вже свою добру славу, виступаючи на телевізії (того року знову виступить із Різдвяною програмою) та на різних імпрезах в різних місцевостях часто запрошувана іншими етнічними групами.

Цих успіхів добилася наша молодь третього та четвертого покоління, тут народжена, завдяки таким ідейним людям, як Микола Бойчук що жертвує вже 7 рік час та відпочинок, приїзджаючи до МекАду понад 260 миль із Філядельфії, пані Софія Левицька, що навчила вишивати народні отих дітей, котрі дорожать українською культурою та не тільки вплюють її в серця своїх дітей, але демонструють її перед американцями. Кожна імпреза має свої плюси та свої мінуси. Мінусами „Українського Дня" була попереднього дня (субота вечером) забава при грі оркестри „Геппі Люї" із Коннектикат, котра цілий час приспівувала польські пісні, а на кінець забави віддограла польський національний гимн: „Єще Польска не зґінела". Забаву спонзорувала „Ліґа Українців Католиків" (голова Степан Поступак, член Відділу УККА).

Вокально - танцювальна група молоді з Мек Аду з Владикою Василем Лостеном та своїм парохом о. Богданом Левицьким.

Директор „Голосу Америки" дорікає Державному департаментові

Мобіл, Алабама. — Кеннет Гідденс, директор „Голосу Америки", заявив у пресовому інтерв'ю, що Державний департамент робить „нестерпимі натиски" на його установу, старяючись контролювати передачу деяких новин до майже всіх країн світу. У інтерв'ю, переведенім кореспондентом газети „Ди Мобіл Реджістер Пресс", Гідденс сказав, що Державний департамент дуже часто наказує „Голосові Америки", які справи цей засіб інформації може торкати, а які старатися оминати. Втручання Державного департаменту щодо новин, які нібито можуть „пошкодити закордонній політиці", дуже збільшилося від початку т.зв. політики „детанту" між ЗСА та Совєтським Союзом — заявив директор „Голосу Америки", хоч додав, що „натиски" з боку Державного департаменту почалися ще за президентури Джона Ф. Кеннеді. Кеннет Гіддінс заявив кореспондентові „Ди Мобіл Реджістер Пресс", що він хотів би, щоб „Голос Америки мав більш вільну руку, особливо, щоб зменшилася контроля Державного департаменту. Речники Державного департаменту наразі відмовилися коментувати заяву Гідденса.

Конґресменка Елізабет Гольцман критикує Державний департамент

Вашінґтон. — Конґресменка Елізабет Гольцман, демократка з Брукліну, у листі до державного секретаря Генрі Кіссінджера обвинувачує Державний департамент у сповільнені дії розшуків за колишніми нацистськими воєнними злочинцями, які мали б перебувати у З'єднаних Стейтах Америки. Гольцман особливо відмітила в одному з листів до Г. Кіссінджера, що Державний департамент постійно відкладає справу нав'язання зв'язків у тій справі з урядами Совєтського Союзу і сателітних держав для узгіднення списка воєнних злочинців, що його свого часу подало до публічного відома Бюро Еміґрації і Натуралізації.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Наше народоправство

Історія записала багато „клясичних" прикладів народоправства-демократії і до них, без сумніву, належить українське народоправство. З нього бо й починається українська історія. Складовою частиною володіння княжої Руси-України були віча, себто загальні збори громадян міст для розгляду й вирішування громадських справ. Щобільше, за княжої доби ці вічові збори поступово набрали характеру одного із зверхіх органів влади, який конкурував у своїх компетенціях зі владою князя та боярської ради. Не менш клясичними прикладами демократії-народоправства українського народу може послужити козацька доба, як і новітній період української державности за часів Української Народної Республіки.

Не зважаючи на таку велику, багату і славну традицію української демократії, це наше традиційне народоправство серед української діяспори все ще допомагає в своїй найосновнішій засаді: різноманітности думок і поглядів внутрі спільноти, але єдність дії як внутрі, так і назовні на підставі рішення більшости.

Це наше основне недомагання виявилося в ряді випадків наших зовнішніх виступів також в останньому часі. Наприклад, на якій підставі може говорити Ватикан про те, що справа Патріярхату Української Католицької Церкви „викликає замішання та поділ серед єпископів і мирян візантійсько-українського обряду", як Архиєпископський Синод УКЦеркви та могутній мирянський рух схвалили і заявили ясно і недвозначно „містові і світові", що вони бажають патріярхального завершення Помісної Української Церкви! Відповідь ясна: ті, що інакше думають, замість того, щоб згідно із засадами народоправства здобути в явному і чесному змагу-дебатах перевагу для своєї концепції, внутрі своєї спільноти, „ідуть до варяг" скрито, щоб тільки „поставити на своїм", нехтуючи волею величезної більшости.

Подібні приклади можна б навести і з нашої політики. Правда, у нас ще й досі та все ще тільки дебатується справа остаточного створення одного і репрезентативного для всіх політичного центру, який мав би всі повновласті репрезентувати назовні українську визвольну концепцію і політику, але із створенням Світового Конгресу Вільних Українців ця справа повинна бути впорадкована, коли мова про репрезентацію нашого громадського сектора. Тим часом, навіть цей громадський сектор, репрезентований Президією і Секретаріятом СКВУ, „не в один гуж тягне" навіть у своїх зовнішніх виступах, як це в деякій мірі показалося у випадку оцінки участи ЗСА і Канади в Европейській Конференції Безпеки і Співробітництва в Гельсінках.

Ще більше і ще маркантніших прикладів нехтування основною засадою народоправства — різноманітности поглядів, але єдности дії на підставі рішення більшости, можна б навести з поступування і подій в поодиноких наших організаціях.

Ми віримо в народоправство і про нього говоримо. Але головне — щоб ми також згідно із засадами народоправства поступали!

Торгівля з Кубою

В кінці минулого тижня Уряд ЗСА зніс свою заборону на експорт продуктів до Куби закордонним філіям американських корпорацій. Таким чином, Вашінгтон формально полегшив своє ембарго, встановлене 12 років тому.

На перший погляд може здаватися, що це рішення Вашінгтону зовсім протилежне до дотеперішньої політики ЗСА щодо Куби. Але в дійсності воно тільки офіційно затвердило існуючу вже ситуацію, бо деякі закордонні філії американських фірм вже протягом кількох років продають свої вироби Кубі. Наприклад, ще в 1974-му році Державний департамент дозволив філіям американських автомобільних корпорацій в Аргентині продавати свої продукти Гавані, а також філії різних американських фірм в Канаді вже довший час експортують свої вироби до Куби. Отже, минулого тижня Вашінгтон тільки офіційно погодився на вже існуючу практику і поширив право на торгівлю з Кубою на всі закордонні філії американських корпорацій.

Як вказують коментатори, це рішення має на меті задовольнити вимоги союзників ЗСА в Західній Півкулі, які закидали Вашінгтонові, що своєю забороною Америка вмішується в їхні внутрішні справи. Це рішення не представляє собою старання Білого Дому піддобритися Гавані. Підкреслив це недвозначно речник Державного департаменту, заявляючи, що ембарго на безпосередню торгівлю між ЗСА та Кубою далі залишається в силі. Інший речник Уряду сказав, що постанова Вашінгтону базована на минуломісячному рішенні Організації Американських Держав (ОАД) знести політичні і економічні санкції проти Куби, встановлені цією організацією в 1964-му році, і дозволити кожній державі-членові самочинно відновити зв'язки з Гаваною. Він додав, що було б нелогічним, щоб Америка, яка на цій конференції ОАД голосувала за знесенням цих санкцій, тепер продовжувала забороняти країнам, в яких є філії американських компаній, торгувати з Кубою.

Було б ліпше, якби делегація ЗСА на останній конференції ОАД не була голосувала за знесенням цих санкцій. Але, коли вже так сталося, то тепер Вашінгтон не повинен збільшувати тієї своєї помилки старанням встановити „нормальні відносини" з Гаваною, яка залишиться агентом рабовласницького комунізму в Західній Півкулі та мимо всіх „детантів" продовжуватиме підривну комуністичну роботу на цьому обширі. Одна справа знесення заборони на експорт продуктів до Куби закордонними філіями американських корпорацій, а цілка інша справа — відновлення безпосередніх дипломатичних і торговельних зв'язків з Гаваною.

Америка повинна продовжувати свій економічний і політичний бойкот Гавани, аж поки комуністичний уряд тієї країни дійсно не змінить своєї політики супроти ЗСА. Пусті фрази Кастра не можуть стати підставою на відновлення нормальних зв'язків.

ФРАНЦІЯ МІЖ ВІДПРУЖЕННЯМ І ЗАГРОЗОЮ

Париж (Т. Дж.). — В українських очах взагалі, а в очах українців на американському континенті зокрема, — Франція мала (колись заслужено) і ще й тепер має марку нації пропросійської, чи навіть русофільської, та просовєтської, чи навіть совєтофільської. Але не є добре жити її думати шаблонами, замикаючи очі на дійсність і її мінливість. А ми твердимо, що у Франції зайшли великі зміни у її відношенні до СССР.

Авжеж, французька дипломатія і далі пишається тим, що її уважають „чемпіоном відпруження", але від цього до совєтофільства — далеко. Зокрема далеко тепер.

Довго після війни у Франції було дуже живе фальшиве почуття, що Росія — єдина сила, яка може тримати в шаху Німеччину, що протягом одного століття тричі спустила цій країні стільки крови, послабила її так, що вона мусіла не лише деколонізувати свою імперію, але й навіть забирати понад мільйон єдинокровних земляків із Альжиру, змотати вудки в південно-східній Азії, признатись, що вижила по виграній останній війні завдяки плянові Маршала, погодитись (а це чи не найболючіше для французької еліти) на першенство англійської мови у світі й т. д.

По війні, інтелектуальна еліта бачила майбутнє світу з перемозі соціялізму, а нею і значна частина політичної еліти ставила ставку на ту ж перемогу, того ж соціялізму. Де Голль умів стосувати окрему діялектику. Він з одного боку бачив Францію, як найпершого репрезентанта Заходу на господарському й політичному ринках СССР. Навіть у Києві зміг піднести оклик: „Нехай живе Росія-", а з другого—ставити армії, — як основне завдання після деколонізації, бути на сторожі проти Сходу. Ця його „діялектика" з одного боку таки причинилась до упорядкування понять, але з другого — продовжувала замішання в умах і трагічне непорозуміння. Ще за де Голля годі було собі уявити популярність книг, що розповідали правду про СССР, годі було бачити такого ж роду фільм у порядному кіні протягом кількох тижнів.

Сьогодні твори Солженіцина у французькому перекладі осягають масові тиражі й стоять на першому місці у всіх книгарнях, навіть у пунктах масового продажу, навіть у вітринах „червоної смуги" робітничих передмість Парижу. „Архіпелаг ГУЛаг" читають справді масово, навіть традиційні аматори кримінальних романів чи аматорки „рожевих повістей". І не лише читають, а й дискутують, а в своїх дискусіях не ставлять під сумнів поданих автором фактів. І саме тут, на рівні пересічного читача, зайшла найповажніша зміна.

Але і в еліті зайшли зміни. Ось традиційно аполітичні біологи заклали Комітет оборони Л. Плюща. Орган реформаторів, дуже поширений і таки найповажніший тижневик „Експрес", що колись роками бився за соціялізм під проводом Ж.-Ж. Серван - Шребера, сьогодні містить інтерв'ю із колись зненавидженим М. Дебре, в якому мова про брак рівноваги між Заходом і Сходом.

Коментуючи вислідн конференції в Гельсінках, той же „Експрес" містить окремо уривок з промови А. Солженіцина, в якому цю конференцію названо „похоронами східньої Европи". С. Лізар при цій нагоді пригадує договір між Чемберленом і Гітлером. А Жан-Франсуа Ревель, у передовій, наводить вислови Солженіцина й Сахарова та ствердже, що Захід не мав іншого виходу як підписати гельсінкський протокол. Як ми далеко від тих часів, коли Ж.-Ж. Серван - Шребер писав, що СССР таки доганяє Америку! Залишається хіба пригадати, що той же Серван - Шребер при кожній нагоді говорить, що перемога лівиці у Франції була б катастрофою. Не забуваймо також, що і в Женеві, й у Гельсінках французька делегація (а й сам Жіскар д'Естен) займала дуже холодне становище.

Звідки ця зміна?

Ця зміна має багато причин. В обличчі загальної і власної деколонізації зникла причина для Франції підтримувати російську імперію. Тут говорить, так би мовити, клясова свідомість: коли Франція, Англія, Португалія, Голляндія були імперіями, московська імперія не може бути союзником, а тільки небезпекою. Коли минули повоєнні ресантименти до Німеччини й европейська спільнота виявила себе таки доволі реальною, а в кожному разі визначила шлях у майбутнє, московське опудало для Німеччини перестало бути потрібним, а стало реальною загрозою для всієї Европи, зокрема ж для Франції, бож ясно, що панцерний вал дивізій Варшавського пакту не затримається на Німеччині. Його може стримати тільки американська „атомова парасоля".

Слабість західнього бльоку виключає політику сили. Ось Греція і сама ж таки Франція можуть виступити з Атлантійського союзу. Туреччина одного дня може перебрати контролю амери-

(Закінчення на ст. 5-ій)

Марія Барагура
Пресова референтка СУА

ПОТРЕБА ОРГАНІЗОВАНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА

У сьогоднішню добу, коли питання рівноправности жінки і забезпечення їй рівнорядного місця в усіх ділянках життя модерного суспільства висунулося на передове місце поруч інших пекучих проблем сучасного людства, українська жінка мусить усвідомити собі, що ці течії не можуть проходити повз неї, але що вона мусить включитися в них активно й здобути собі належне місце не лише у власному громадянстві, але й у світі. Цього не здобудеться інерцією, байдужістю чи одинцем, але активністю, бойовістю і, передусім, організованістю.

Проблематика сучасного світу вимагає, щоб кожна українська жінка знайшлася в якійсь організації, зокрема в жіночій, а передусім у Союзі Українок Америки, який є єдиною громадською організацією, що безперебійно проіснувала 50 років, і яка не є самоціллю, але діє для потреб всього нашого суспільства.

СУА, це незалежна жіноча організація соборницького характеру. Вона аполітична, позапартійна, без різниць регіонального, віроісповідного і клясового порядку, без шухлядкування на „стару" й „нову" еміграцію, на „старокрайових" і „тут роджених". За словами Наталі Забіли гаслом СУА стало: „Ласкаво просимо в наш дім, він до вподоби нам усім..." — у лавах СУА знайдуть місце всі жінки Соборної України.

Приналежність до СУА не перешкоджає його членам належати до інших товариств, організацій, установ. Він дає змогу заспокоїти всі найістотніші потреби й зацікавлення, яких прагне українське жіноцтво, він дає нагоду українській жінці активно й творчо проявляти себе в національно-громадському житті, зокрема в специфічних ділянках жіночої індивідуальности.

Статистика показує, що майже сто тисяч жінок неохоплені організаційно, а на 244 українські скупчення у ЗСА тільки 65 мають клітини СУА. У балянсі флюктуації членства СУА минулий рік записав тільки 12 членок у рубриці „прибутку".

Кожна організація підлягає тим самим біологічним законам, що й життя організму одиниці. Щоб існувати, вона мусить проходити процес поповнення свіжою кров'ю, регенерування, росту й кріплення клітин. Цей процес мусить бути безперебійним, і тому кампанія за здобуття членства не обмежується часово до кількох днів, тижнів, чи 1-2 ударних місяців. Проте бувають деякі моменти, що підсилюють організаційну акцію й пожвавлюють процес організування нового членства й їх треба використати для поповнення лав, для розбудови і створення нових клітин та для скріплення існуючих. Теперішня хвилина дає сприятливі умови до такої акції. Це 50-ліття СУА, це недавно успішно відбута його 17-та Конвенція, це 90-ліття жіночого руху в Україні, це цьогорічне проголошення СКВУ року 1975-го „Роком Української Жінки", це 200-ліття Америки і в зв'язку з тим зацікавлення американського громадянства проблемами етнічних меншин і заангажування жіноцтва та фінансова підтримка їхніх організацій з заохотою конкретно виявити питоменності своєї національної спільноти.

Організаційна акція повинна звернути увагу на кожну українську жінку, як перспективного члена СУА, повинна приєднувати жінок різного віку, звертаючи увагу передусім на доріст, щоб не тільки зберегти тяглість організованого життя, продовжувати діяльність й передавати досвід, але й щоб запліднювати організацію новими ідеями, які вносять молоді люди. Спеціяльну увагу треба звернути на недостатньо використане, але багатюще джерело жіночого потенціялу другого й третього поколінь.

Організаційна акція буде успішною, коли застосується відповідну тактику й методи приєднування членства, поєднані з раціональною мотивацією — чому жіноцтво повинно організуватися.

Тактика й методика включають ведення статистики й картотеки незорганізованих жінок, контакт із ними особистий, письмовий, телефонічний і за допомогою преси, радіо, евентуально телевізії, скликування інформаційних сходин, ведення гутірок, ознайомлення з журналом „Наше Життя", показанням проспективним членкам конкретних здобутків організованого жіноцтва, запрошуючи їх на імпрези, виставки, акції на міжнародному терені. Треба творити нові Відділи, відроджувати завмерлі клітини, скріплювати існуючі, двигати кволі, керуючися віком жінок і їх спільними зацікавленнями, як спаяння їх.

Поруч випрацьованої й гнучкої тактики й методики здобування членок важливу ролю відограє мотивація — чому незорганізовані жінки повинні організуватися. Мотивація, це не „сполікування мозку", як це практикується в тоталітарних суспільствах, але уаргументоване, переконливе з'ясування спонук, які повинні дати поштовх жіноцтву з внутрішнього переконання й відчуття потреби стати в організовані лави. Мотивація повинна вказати передусім на становище жінки в сучасному суспільстві й усвідомити їй її завдання та переконати, що жінка не може обмежитися тільки домашньо-господарською й родинною ролею дружини матері та професійно-заробітковою працею, але, що перед нею стоять широкі обрії громадського життя з пребагатим вахлярем різних зацікавлень.

Тільки тоді жінка матиме почуття повноцінности й змогу проявити себе повністю. Це також терапевтично-превентивний засіб збереження емоційного балянсу, який може захитати монотонія домашньо-родинного, чи заробітково-професійного життя. Врешті не останню ролю грають такі спонуки, як виховання дітей в національному дусі, збереження рідної мови, плекання і передавання традицій, несення допомоги потребуючим, оборона переслідуваних, ширення правди про Україну.

Якщо б у цьому ювілейному часі бодай частинно вдалося здійснити ці задуми, українське організоване жіноцтво гідно відзначило б історичні дати, якими такий багатий біжучий і наступний рік.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує інж. Лев Яцкевич

ЗАГИБЕЛЬ ЧИ РЯТУНОК ЛЮДСТВА

Тридцять років тому (16-го червня 1945 р.) доведено до експльозії першу атомову бомбу під гарячим небом Аламогордо в Ню Мехіко.

Ця експльозія започаткувала новий розділ в історії людства, в якому людині вдалося перший раз визволити з надр матерії заховану в ній потужну енергію, в тисячу разів більшому за енергію пороху та динаміту.

Атомова енергія, наче новонароджена дитина, прийшла на світ не з плачем, а з апокаліптичним грюкотом, потужним тиском та прибоєм радіоактивних променів і теплової енергії, що впродовж кількох секунд перетворила сталеву вежу, з якої скинуто атомову бомбу, в пару заліза; а її отруйні проміння змели з овиду землі, в промірі однієї милі, всі прояви органічного життя.

Ті, що стежили за вибухом атомової бомби з відстані 20 миль, почули наперед несамовитий грюкіт „немов би цілий світ валився", а потім побачили білу мряковину в формі велетенського гриба, що впнявся в небо 40,000 стіп заввишки.

Три тижні пізніше військове командування ЗСА, які провадили нещадну війну з Японією, скинуло таку саму бомбу на місто Гірошіму, що знищила за одну мить половину населення цього великого міста. Три дні пізніше скинуто ще одну бомбу на місто Нагасакі з подібним до попереднього ефектом.

Сьогодні це вже історія, яку вивчають у народній школі наші діти. Але не слід забувати про те, що перші атомові бомби, в порівнянні з сучасними бомбами були дуже мініятюрні, експльозійну силу яких міряно кілотонами — 100 тонн TNT ((TNT це акронім експлозійної речовини — трінайтротілюен). Сучасні атомові бомби міряють мегатонами, один мегатон — 1,000,000 тонн TNT)). Спочатку тільки ЗСА мали в своїх руках таємницю продукції атомових бомб, яких, до речі, було небагато. Сьогодні майже кожна індустріяльно розвинена країна, може випродукувати атомову бомбу, але найбільше їх має ЗСА та Совєтський Союз.

Вони вмонтовані на літаках, підводних човнах та воєнних базах, напрямлені на приціл в кілька місць одночасно.

І хоч від Другої світової війни ніхто не вжив атомової бомби як зброї, навіть в таких затяжних війнах як Корейська та Вєтнамська, це не становить ще запоруки, що така бомба не може бути вжита в одній з найближчих воєн.

В той спосіб марево ядрової смерти та тотальної загибелі висить над людством, як меч Дамокла. Всі зусилля обмеження продукції атомової зброї поміж найбільшими потугами світу, ЗСА та Совєтським Союзом не увінчалися і мабуть не увінчаються жадним успіхом.

З другого боку, в інтересі людства лежить дальший розвиток атомової енергії та досліди над методами її вирощування, контролі ланцюгової реакції і забезпечення від радіоактивного проміння.

Спонукою до цього слід вважати швидке вичерпування термодинамічного пального (вугілля, нафти та природного газу). Єдиною надією людства в найближчім майбутнім для забезпечення дальшого розвитку нашої цивілізації є заступлення термодинамічного пального атомовою енергією та її запряження повністю до колісниці нашої технології. Покищо наша технологія не в спромозі упоратися з проблемами, зв'язаними з економічним та безпечним використанням атомової енергії для мирних цілей, але всякі познаки вказують на те, що ті всі проблеми будуть задовільно розв'язані до кінця цього сторіччя.

Щораз більший попит на електричну енергію та погін засобів масового транспорту, врешті захитання економії цілого світу зростом цін за арабську нафту, звертає очі людства на атомову енергію, як на його рятунок в гльобальному маштабі.

Цю космічну енергію розкинув Творець щедрою рукою, і вона захована навколо нас в обіговому русі електронів навкруги ядер атому кожної матерії.

Ця енергія, неначе ув'язнена царівна, яку можемо визволити з неволі захитанням балянсу обігового руху електронів.

Покищо ми робимо це дуже примітивним засобом, що нагадує відчинення гидранту на вулиці для одержання однієї склянки води.

Існує, проте, надія, що з бігом часу ми навчимося використовувати атомову енергію більш ощадно, перетворюючи її безпосередньо в електромагнетний струм, який сьогодні одержуємо посередньою дорогою через вирощування пари в казані теплом атомової енергії, погоном парових турбін та електричних генераторів.

Хочеться вірити, що з належним розвитком атомової енергії, людство не тільки не обнизить, а, навпаки, підвищить свій життєвий стандарт до нечуваних досі вершин та розв'яже задовільно усі свої соціяльні, економічні, енергетичні та політичні проблеми.

В. Давиденко

ПРО ДВА СЛОВНИКИ

2

Упорядники словника похваляються, що вони використали всі дотепер видані українські словники, навіть з 20-их років, але, крім того, черпали слова і вирази з газет і журналів. Про мову совєтської преси не приходиться й говорити, бо газетярі, перекладаючи, наприклад, новинки з ТАСС'у, щоб „не впасти в блуд", залишають у перекладах російські слова, українські відповідники яких своїм звучанням дуже відбігають від російської мови. Навіть академічний, так званий „сірий" словник їх не зобов'язує. А в газетах більшість статтей перекладають українською мовою літературні редактори другої категорії, бо першої категорії працюють по видавництвах.

Том перший Словника Української Мови охоплює букви А — Б і містить 18077 слів, не рахуючи тих, що подаються як посилання (під летерою А — 180, під літерою Б — 4538 і під літерою В — 11736. Том четвертий вийшов у 1973 році і містить 14.290 слів та понад 1420 посилань. Недавно вийшов п'ятий том. Отже, темп його підготови, як бачимо, не надто швидкий. Але якщо він буде доведений до кінця, то це буде справді монументальна праця. Проте, якщо йдеться про його якість, то прізвище голови Редакційної колегії І. Білодіда промовляє само за себе. Бо Білодід — це синонім русифікатора, і так його називають у Києві наші патріоти. У складі редакційної колегії знаходимо також прізвище С. Левченка, що в 30-их роках активно сприяв розгромові українського мовознавства, знаходимо Кирилюка та ще її з живих і двох уже покійних — Тичини і Рильського. Отже, жадного видатного мовознавця на мірузнищених Кримського, Єфремова, Ніковського, що уклади були академічний словник в 20-их роках, доведений лише до букви „П". Проте, посилання на цей словник зрідка зустрічаємо і в новому, підготовлюваному до друку.

Проречистим фактом є відсутність у складі редакційної колегії Миколи Наконечного, найвизначнійшого тепер на Україні мовознавця, що має звання лише старшого наукового працівника, бо залишався був на окупованій німцями території і за це відсидів 10 років у концтаборі. Редагований ним фразеологічний словник І. Виргана і М. Пилинської друкувалось у харківському місячнику „Прапор" довгими роками по кілька сторінок, і Інститут Мовознавства відмовився його фірмувати. Окремою книжкою він і досі не вийшов. Потребу видати його слушно висунув в одній із своїх статтей проф. В. Чапленко.

Фактично новий словник Інституту Мовознавства ім. Потебні є тлумачно-нормативним. Досягається це добором лексики для його реєстру, поданням усталених граматичних форм та наголосів реєстрових слів відповідно до норм сучасного совєтського правопису, стилістичною характеристикою слів і визначенням сфери їх уживання, показом тих значень і відтінків значень, які слова мають в літературній мові, ілюстраціями вживання поодиноких слів.

Переглядаючи реєстр слів на „А", а, як відомо, в українській народній мові їх небагато, натрапляємо зразу ж на стилістичну і лексичну неправильність. Ось так слово „Аркуш" автори словника пояснюють: „Шматок якого-небудь тонкого і плоского матеріялу (паперу, фанери, картону і ін.) певної форми і розміру". — „Шматок" може бути хліба, м'яса, глини, але ніяк не паперу. Крім того кусень чи клапоть паперу може бути безформний. В академічному і загальнотехнічному словниках, виданих у 20-их роках, „аркушем" називали також „лист заліза".

Автори словника виразно надуживають позначкою „діял". — діялектизм і „заст". — застаріле, відносячи до категорій цих слів усі, що виразно підкреслюють окремішність української мови від російської. Проте, хоч і яка численна редакційна колегія його редагувала, слово „бабинець" позначки „застаріле" не має.

Про низьку якість зразків перекладу з російської мови свідчать такі штучні слова як „багатоманітний" замість „різноманітний", „розмаїтий", „багатолюдність", замість „велелюдність", взяті з „Нарису історії УССР", та численні інші. Те саме можна сказати про слова „багатомовний", що означає „велеречивий". Зустрічаємо, щоправда з позначкою „рідко", чисто російську „баддю", що означає по-українському „цебро". Слово „балакати" на думку укладачів словника те саме, що „розмовляти", хоч перше дієслово не має того поважного характеру, що друге. Зустрічаємо і запозичене росіянами з татарської мови слово „башка", „башмак", як термін безпосередньо взятий з російської технічної літератури.

Трапляються і комічні пасуси, за які Білодіда і цензорів словника по голові напевно не погладили. Отак при слові „безбожний" подано як ілюстрацію слова Лесі Українки: „Руйнувать стали руки безбожників гробниці і храми". А далі як синоніми до слова „безбожний" подано: „безсовісний", „безсоромний", „злочинний" і слова Шевченка: „Встають стовпом передо мною його (царя) безбожнії діла".

Неправильно пояснено слово „безвірник": „людина, яка не визнає існування бога, релігію і бореться з релігійним культом". Не кожний безвірник мусить боротися з релігійним культом, може бути й пасивний безвірник.

(Продовження буде)

Літні табори на оселі СУМА в Барабу, Вісконсин

Спілка Української Молоді в Чікаго, осередок ім. Миколи Павлушкова, який очолює д-р Павло Надзікевич — це одна із найрухливіших та енергійних молодечих організацій нашої метрополії. Її діяльність це не тільки муравлина праця по клітинах в Осередку, але вона є також власником прекрасної оселі, на якій щороку протягом майже двох із половиною місяців, відбуваються вишкільні, виховно-відпочинкові та цього року вперше спортові табори.

Оселя СУМА лежить у стейті Віскамзин і віддалена вона від Чікаго 175 миль. Її положення є догідне тим, що нею можуть і користуються Осередки СУМА із Мілвокі, Мінеаполісу, Арізони а навіть з далекого Лос Анджелесу. Гористий, 145 акровий терен покритий мішаними листяними деревами із невелистяними деревами із неворозлогими полянами, нагадує наше Підкарпаття. Тому й не диво, що багато із батьків, сумівців називає цей кусок землі „клаптиком України". Сама оселя є віддалена на 8 миль від гарного, чистого містечка Барабу, мешканці якого є здебільша німецького походження.

За оселю, під цю пору, відповідає спеціяльна управа, очолювана енергійним п. Іваном Максимчуком який в попередніх роках був „правою" рукою тодішнього управителя Дмитра Багрія, з яким то спільно, при співпраці ідейних людей, яких було і є так багато, що годі навіть всіх перерахувати довели до цього, що оселя СУМА належить до найкращих осель, які взагалі мають наші молодечі організації на терені ЗСА та Канади. Коли наближаєтесь до оселі то здалека побачите на одному із „верхів" великий залізний хрест який при лучах сонця блистить неначе золото. Довкруги хреста росте лан вівса, над яким звиваються птахи і співом додають чару цілій околиці. Цей хрест — це вже ознака, що знаходитесь на терені, де господарями є українці, бож це питоменне тільки нам, розсіяним в далекій чужині, які не забули про той хрест як наші батьки в Україні ставили серед ланів збіжжя при перехрестях доріг з нагоди певних, історичних хвилин а вперше чергу з нагоди знесення панщини. Так і тут на сумівській оселі в Барабу поставлено хрест на честь 500 українок - героїнь, які загинули у Кінґірі під московськими танками.

В'їзд до оселі прикрашують дві дерев'яні брами, щось в роді гуцульського стилю. Одна із них провадить на оселю, а друга до сумівського, модерного, включно із охолоджуванням мотелю.

Посеред оселі є великий басейн, як кажуть другий величиною у стейті Віскансин.

На його, синього кольору дні, молоді сумівці вималювали велику сумівську емблему у золотій барві. Басейн — це місце за яке молодь та старші не проміняли б за найкраще озеро. Між басейном та мотелем є дві, великі модерні тенісові площі а побіч них такі-самі для відбиванки, де молодь, що таборує, відбуває свої спортові гри та змагання.

Недалечко цих площ і басейну стоїть колишня „фармерська шопа" яку називають мотелем „Марічка". Вона в цілому відновлена, із бальконом довкола, всередині із паркетовою підлогою, яка під цю пору служить цілому таборові на місце проб хору, танців, а в час дощової погоди на гутірки та дозвілля юнацтва. У цій залі батьки, що відвідують своїх малих таборян, можуть за дешеву ціну переночувати.

Внизу, під цією залею, міститься таборова кухня із модерним устаткуванням, охолоджена, в якій невтомні матері молодих таборян, без слова нарікань, приготовляють їжу не тільки таборянам, але й численним гостям, що перебувають на оселі або її відвідують.

На цьогорічних таборах дуже багато пань пожертвувало свої вакації, щоб працювати в таборовій кухні, а одна з них — Марія Малахівська, рішилась працювати у кухні повних два місяці, щоб не було „перебоїв" у таборовому харчуванні.

Подалі від „Марічки" стоїть „бронзовий" дім. Назва від кольору його стін. Дім цей, це колишня фармерська хата, повністю відновлена, перебудована, в якій має приміщення адміністрація оселі, таборовий шпиталик, та в якому є спальні для пань, що працюють у кухні.

Далі, на одному із численних верхів, серед лісу стоїть великий, мурований будинок із десяти великими кімнатами, в якому перебувають таборяни до 13-го року життя. Старші таборовики тут спати не хочуть. Вони щороку відбувають свої табори під великими шатрами, на одній із численних полян оселі. Поруч цього дому є модерні лазнички із душем. Одна із кімнат призначена для комадантки табору та їхньої канцелярії. Команда таборів перебуває разом із таборянами — це ж бо велика відповідальність, яку перебирають вони від батьків над їхніми дітьми на час таборування.

А ще далі, на склоні одної із гір, батьки сумівців вмурували скромний пам'ятник-плиту в честь всіх тих, що віддали своє життя в обороні Батьківщини. Місце це гарно обведене залізною огорожею, де цвітуть квіти. У підніжжю цього пам'ятника сумівська молодь відбуває свої ранішні та вечірні апелі, де таборовики молять Всевишнього слова пісні - молитви „Боже, здійми з нас кайдани, не дай загинуть в ярмі".

Коли мова про оселю, то слід згадати, що тому два роки поставлено гарний гараж, в якому містяться всі господарські машини та приладдя, а при ньому дві великі кімнати призначені на нічліги для батьків.

Через цілу оселю в'ється гарна, асфальтова доріжка прикрашена ялинками, які подарував для нашої оселі наш жертвенний добродій Сенчишак Микола, що веде фірму „Гербарюм". Вздовж доріжки цвітуть квіти, про які запопадливо дбають наші сумівки та їхні матері.

Сама оселя це — витвір праці жертвенних та ідейних людей, які такі численні, що їх годі перерахувати. Але гадаємо, що коли згадати таких як Теодор Григоряк, Теодор Пилипчак, Зенон Мандибур, Захар Колодій, Дмитро Заболотний, Михайло Дерех, Дмитро Новошицький, Іван Павлик, Юрій Верещак, — то це буде тільки крихітка вдяки за їхню львину працю, яку вони вклали у розбудову цієї оселі. Вони, та численні батьки які протягом існування нашої оселі вклали так багато безкоштовної праці довели до того, що наша оселя це Союзівка на заході.

Цього року, на весь сезон, працю господаря виконує Василь Дувірак, який разом із дружиною якнайкраще вив'язуються із своїх обов'язків, а також багато із наших молодих сумівців, які відбули вже свої табори або які приїхали відпочати і перебувають під шатрами, на одній до цього призначеній поляні, і допомагають у різних працях на оселі. Це явище є запорукою, що „завтра" буде кому перебрати відповідальність за оселю від батьків.

Цього року відбувся вже на цій оселі вишкільний табір, який мав назву „Білогорща 75" і в якому взяло участь 60 юнаків та юначок та члени команди до якої входили: д-р Богдан Стебельський із Канади, невтомний виховник сумівської молоді, мґр Осип Рожко із Бельгії, секретар головної Управи СУМА, інж. Степан Голяш та впарі з ними енергійний студент Тарас Дрозд як командант, Верещак Ярослав, який був обозним табору юнаків і мґр Оксана Ференц, як обозна юначок. Оксана Ференц вклала дуже багато праці у вивченні пісень і табір співав як-професійний хор. Вона своєю усмішкою „змушувала" співати всіх і її точки на сумівській ватрі виходили все найкращими. Писарем цього табору, який щодня виписував денні накази, та який вів таборове діловодство був Богдан Боднар.

Табір відбув довший вимарш до Дейвілс Лейк (біля 15 миль в одну сторону) що мав бути заправою до їхньої праці як будучих виховників та виховниць серед юнацтва СУМАг Д-р Богдан Стебельський, мґр Осип Рожка, мґр Оксана Ференц та інж. Степан Голяш, всі вони як виховники, доклали багато зусиль, щоб наше юнацтво на цьому таборі набрало якнайбільше знання потрібного йому у праці у сумівських клітинах на місцях сталого побуту. Табір був як одна родина і не дивниця, що коли прощали д-ра Стебельського та коли прийшлось і самим покидати табір то в багатьох учасників були сльози в очах.

Після Вишкільного табору розпочався на цій же оселі тритижневий виховно - відпочинковий табір для старших та молодших юначок. Носив він назву ім. Кінґір. Всіх учасників було 96, та команда, до складу якої входили мґр Марійка Гаврилюк, яка сама відбувала сумівську заправу у Ню Йорку як командантка табору, Ольга Бреславець із Міннеаполіс, як виховниця табору, Осип Рожка, єдиний мужчина на дівочому таборі, як виховник та мґр Богданна Боднар, яка вже від років веде першу допомогу на сумівських таборах. Писарем на цьому таборі була сумівка Віра Лехнюк. До складу команди входили ще Марта Веремінська, як обозна старшого табору та Гануся Лилик, обозна молодшого табору.

Нагляд над всіма таборами, на цілий сезон, мав в попередніх роках так і цього року д-р Стефан Павлинський, доня якого воліла перебувати на таборі чим їхати до Европи. Він не тільки часто відвідував табори, але й давав телефонічні поради, а також доставляв безкоштовно багато ліків. За цей його труд сумівська молодь кличе його „наш пан доктор".

Дівочий табір пройшов з великим успіхом. Сама командантка своєю поведінкою з'єднала собі симпатії таборовичок та батьків і це було запорукою успіху. Багато праці вклали виховники, які при кожній нагоді чи то при ватрі, чи прогульці впоювали в юначок любов до Батьківщини, якої ніколи не бачили, а чули про неї лише від батьків чи учителів в українознавчих школах. Віримо, що їхні намагання не будуть даремні і, що вони хоча сьогодні ще дуже молоденькі, не забудуть тих всіх гутірок по таборах і підуть слідами своїх виховників.

Старий підтабір відбув одноденну прогулянку - вимарш на фарму віддалену 9 миль від табору. Спали під відкритим небом, бо були втомлені маршем. Варили козацький куліш. У поворотній дорозі, деякі не мали щастя, бо майже близько оселі почав падати сильний дощ, так, що не треба було вже брати жадної купелі.

Молодший табір також відбув прогулянку. Багато коротшу, бо тільки 4 милі до сусіднього монастиря. Треба було подивляти коли маленькі 8-літні дівчатка не хотіли скористати із авта, а воліли йти пішком в одну і другу сторону.

За цей їхній „геройський" вчинок весь табір і гості, що перебували на оселі привітали їх цвітами та окликами „ґартуйсь". Окрім цих вимаршів цілий табір виїхав був автобусами до Вісканзин Делс на т.зв. „Вотер Шов". Це був свого роду концерт получений із пописами на воді, який у ночі при відповідному насвітлені виглядає дуже гарно. Вертаючись пізно вночі додому, автобуси гомоніли від пісень наших юначок.

Ранком табір спав довше, щоб надробити втрачений час. Погода за весь час таборування була прекрасна і це також був поважний додаток до успіху таборування. Були дні коли температура доходила до 95 ступенів і тут найкраще виходив табір старших юначок, які спали під шатрами, на одній із полян оточеній великими деревами. Тут вони гартувалися серед браку деяких вигод. В додатку, нічччю, мусіли дбати про стійки, щоб часом до табору не вкрались непрошені гості. Поминаючи всі невигоди залишились їм прекрасні спомини, якими ділитимуться із своїми ровесниками, які не були тими щасливцями і не брали участи в таборуванні.

І тут насувається питання: Чому на велике Чікаґо, в якому кажуть живе приблизно 80,000 українців так мало дітей бере участь у таборуванні. Чейже число скажімо 300 це дуже мале для такої громади. А діти, це найцінніший скарб, який може мати політичний еміґрант, а про який він, той еміґрант так часто не дбає.

Духовну опіку над таборами цього року провадять отці із собору свв. Володимира і Ольги. Кожної неділі і свята о год. 9-ій вранці на одній із полян відправляється сумівська польова св. Літургія. Отці, кожного разу, виголошують змістовні проповіді, навіяні не тільки релігійним, але й національним змістом. Коли б мали ми більше таких духовників то не було б сьогодні стільки турбот про долю нашої Церкви.

Дівочий табір закінчився відповідним апелем, на якому роздано грамоти відбуття табору та в парі з тим відповідні відзначки. Після цього табору розпочав свою працю наступний виховно-відпочинковий табір для молодших та старших юнаків „Великий Луг". Він має тривати також три тижні. Виховниками на цьому таборі є Осип Рожка та, вперше на цих таборах, Роман Мірчук із Філядельфії. Командантом цього табору є молодий сумівець, проте загартований вже таборовик Стефан Дрозд. Віримо, що цей табір пройде із гарним успіхом. Як інформують, учасників на цьому таборі крім команди є 65. Медичну опіку перебрала на себе кваліфікована медсестра пані Харко. Після цього табору має відбутись ще однотижневий спортовий табір. Це вперше такий табір матиме місце на цій оселі.

Всіма тими таборами займається та відповідає Таборова комісія, що складається із представників всіх осередків СУМА Чікаґо і околиці. Її головою цього року є Мирон Куляс. Комісія тісно співпрацює із Батьківським комітетом при осередку СУМА ім. М. Павлушкова який цього року очолює Павло Дзвіник. Завданням цього Комітету це прохарчування таборів та оселі. З признанням мусимо сказати, що всі вони вив'язались із свого завдання якнайкраще.

На цьогорічних таборах у Барабу були сумівці не тільки із Чікаґо та околиці. Учасниками були сумівці із Детройту, Клівленду, Міннеаполісу, Мілвокі, та далекої Арізони.

Цього року як і у минулих роках нашу оселю відвідувало багато гостей із далеких закутин ЗСА і Канади. Між ними були п-во Потапенки із Детройту які рішились залишитись на оселі цілий тиждень. Маестро Потапенко так захопився нашою оселею, що називав її Швайцарією. Були також гості із України які приїхали до своїх рідних на відвідини. Треба було дивитись, в якому зворушенні вони придивлялись до сумівських вечірніх апелів та ватри.

Управа оселі дуже радо вітає гостей і для них все зуміє найти приміщення. Ті, що бували на нашій оселі напевно мають гарні спомини прекрасної природи, чистого повітря, гарних зоряних ночей. Одного ще нам бракує і гадаємо, що Управа оселі повинна це взяти до уваги, а це назва самої оселі. Два роки тому коли на одному із таборів був виховником д-р Дмитро Штогрин на тему назви оселі велась дискусія. Друг Дмитро так був захоплений цією оселею, що на тлі одної ватри написав навіть вірш і піддав думку щоб її назвати „Бескидом". Думаю, що кращої назви не можна підшукати.

Лев Боднар

Оселя СУМА в Барабу, Віск. На фото — вид на „Марічку" та басейн.

ТРИБУНА У. Н. СОЮЗУ

ВЗАЄМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: УНС ЗАБЕЗПЕЧУЄ МАЙБУТНЄ МОЛОДІ, МОЛОДЬ ЗАБЕЗПЕЧУЄ МАЙБУТНЄ УНС

У теперішній організаційній кампанії Українського Народного Союзу окрему увагу віддається організації молоді. Забезпечення молоді в УНСоюзі має вітальну вартість, як для самої молоді, так і для УНСоюзу та всієї нашої української громади на північно - американському континенті, для їх взаємного майбутнього. Для підкреслення цієї уваги і важливости, „Свобода" публікує в цій кампанії фотознімки новоприєднаних молодих членів УНСоюзу, якщо — очевидно — ці фотознімки нам надіслано.

Григорій Буняк (21 років), Борис Буняк (15 років) та Христина Буняк (12 років), діти Наталії і Петра Буняків, нові члени 459-го Відділу УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж.

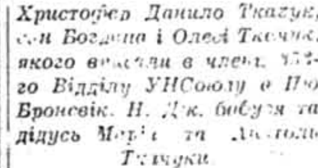

Дарія Фризюк, доня Ірени і Петра Фризюків, нова членка 459-го Відділу УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж.

Віра і Віктор Карабин, діти Петра і Туюли Карабин, яких вписали в члени 13-го Відділу УНСоюзу у Вотервліт, Н. Й. дідо Іван та бабуня Марія Карабин.

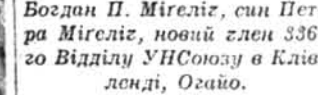
Христофер Данило Ткачук, син Богдана і Олені Ткачук, якого вписали в члени ...-го Відділу УНСоюзу в Ню Бронсвік, Н. Дж. бабуся та дідусь Марія та Анатоль Ткачуки.

Христина Анна Марків, нова членка 268-го Відділу УНСоюзу у Філядельфії. Свою внучку Христю вписала в члени пані Ольга Терлецька.

Богдан П. Міґеліґ, син Петра Міґеліґ, новий член 336-го Відділу УНСоюзу в Клівленді, Огайо.

Синтія Будник, доня Ванди і Романа Будників, нова членка 459-го Відділу УНСоюзу в Нюарку Н. Дж.

Іріса Розіта Ільчук, доня Олександра і Евгенії Ільчуків, нова членка 340-го Відділу УНСоюзу в Нюарку. Н. Дж.

Донна Будник, доня Ванди і Романа Будників, нова членка 459-го Відділу УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж.

Марія Соня Шваклa, доня Володимира і Соні Швакла, яку вписала в члени 170-го Відділу УНСоюзу в Джерзі Сіті її бабуня Анна Фарбанець.

Від Винниченківської комісії УВАН

Упорядковуючи друковану літературну спадщину В. Винниченка, Комісія встановила, що, на жаль, серед великої збірки рідкісних видань творів В. Винниченка різними мовами світу, серед повної збірки його друкованих творів українською мовою, бракує окремих творів. Насамперед, немає повного комплекту 23-томового видання РУХу чи Книгоспілки, що вийшло у Харкові 1926-1931 рр.

У цьому комплекті бракує:

1) В. Винниченко. Твори. Том 10, в-во РУХ або Книгоспілка, 1926. Зміст: „Великий Молох", „Мементо".

2) В. Винниченко. Твори. Том 12. 1926, Харків. Зміст: „Брехня", „Співочі товариства".

3) В. Винниченко. Твори. Том 13. 1927. Харків. Зміст: „Чорна Пантера і Білий Ведмідь", „Натусь" „Дочка жандарма".

4) В. Винниченко. Твори. Том 14. 1927, Харків. Зміст: „Молода кров", „Пригвожденні".

5) В. Винниченко. Твори. Том 15. Зміст: „Панна Мара", „Гріх", „Закон".

6) В. Винниченкт. Твори. Том 17. В-во РУХ або Книгоспілка.

7) В. Винниченко. Твори. Твори. Том 18.

Окрім того Комісія пошукує за окремо виданими творами В. Винниченка. А саме: за п'єсами: „Співочі товариства", „Моменто", „Молода кров", „Прогвожденні", „Гріх", „Хвостаті"; за романами: „Рівновага", „Посвій".

Винниченківська комісія УВАН звертається до всіх українців, що мають, або знають в кого є, зазначені вище твори й уклінно просить повідомити її про це. Про те чи інше придбання (оригіналу чи фотостату) цих творів Комісія особисто домовиться з кожним власником цих творів.

Комісію цікавлять всі ці твори В. Винниченка не тільки в українському оригіналі, але й у перекладах іншими мовами світу.

Разом з цим Комісія звертається до всіх українців, в родинному архіві яких є Винниченкові листи, або якісь інші матеріяли чи документи, що стосуються життя й діяльности В. Винниченка. Про наявність таких листів чи документів, просимо ласкаво повідомити також Комісію.

В усіх цих справах просимо писати на адресу:

The Ukrainian Academy
(Archives Vynnychenka)
206 West 100th Street,
New York, N.Y. 10025.

Винниченківська Комісія УВАН.

Фортепіяновий речиталь студії проф. Заячківської-Гаврилюк

В неділю 8-го червня ц.р. в музичній залі Святоволодимирської парафії у Пармі, Огайо, відбувся речиталь учнів Фортепіянової Студії проф. Ірини Заячківської-Гаврилюк, яка уже кільканадцять років працює в музично-педагогічній ділянці на терені Клівленду.

Програма речиталю складалась із виступів 22-ох учнів, які виконали понад 28 сольових і ансамбльових точок.

Слухаючи виконання молодшої групи в першій частині й старшої заавансованої групи в другій частині речиталю, слід відмітити дбайливу підготову й наполегливу працю юних виконавців, які виконували твори Моцарта, Баха, Шуберта, Діябеллі, Чайковського, Барвінського, Берковича, Лисенка і інших.

Гармонійно й ритмічно виконані були дуети Тані й Галі Самохи, Каті й Тараса Федченків, Галі й Наді Палки, Лесі й Михася Данило та Христі й Богдана Небешів. Рівнож слід відмітити виступ Галі Палки. Програму завершував виступ Марії Перепічки, яка виконала „Баркаролю" Лисенка та „Запорізький марш" Завадського. У її грі помітна не тільки музикальність, але й працьовитість та наполегливість.

Під кінець цієї імпрези учні подякували своїй вчительці за опіку й труд та вручили їй китицю рож. Новий шкільний рік розпічнеться у Фортепіяновій Студії у вересні ц.р.

Б.С.

ЗВІДОМЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ ЛИПЕНЬ 1975 Р.

ЗДОБУТКИ ОРГАНІЗАТОРІВ УНСОЮЗУ ПО ОКРУГАХ У ЛИПНІ 1975 Р.

Ч. В.	Організатор	Придбано у липні	Сума забезпечення	АДД	Разом у 1975
	Округа АЛЛЕНТАВН				
47	Анна Гарас		$ 15,000	2 АДД	21
	Округа БАЛТИМОР				
15	О. Зинюк	1	1,000		3
55	А. Щздин	1	2,000		5
148	Павлина Шнайдер	1	1,000		2
320	І. Малко	1	3,000		3
	Разом:	4	$ 7,000		
	Округа БОСТОН				
178	Марія Ведмарчик	178	$ 500		3
238	Анна Ремік	2	1,500		6
307	Д. Галонжка	2	2,000		2
	Разом:	5	$ 4,000		
	Округа БОФФАЛО				
40	Вікторія Ванська	3	$ 3,000		4
299	С. Сидорович	2	1,000		2
	Разом:	5	$ 4,000		
	Округа ЧИКАГО				
22	Олена Олек	2	$ 2,000		12
33	Софія Оріх	2	2,000		7
106	А. Іванюк	2	2,000		3
107	В. Ванкула	1	2,000		2
131	Л. Боднар	2	4,500		7
220	П. Гут	1	1,000		2
379	М. Семків	1	1,000		18
399	Р. Припхан	2	2,000		6
472	Стефанія Кочій	1	1,000		3
	Разом:	14	$ 17,500		
	Округа КЛІВЛЕНД				
50	В. Дейчаківський	2	$ 6,000	1 АДД	4
180	Геновефа Жеребняк	1	5,000	1 АДД	7
233	В. Дейчаківський	11	54,000	6 АДД	24
291	Л. Кусяка	1	1,000		6
346	С. Глоговський	1	1,000		6
358	Дж. Гросс	3	13,000		
	Є. Іванців	1	10,000		4
	Разом:	20	$ 90,000	8 АДД	
	Округа ДЕТРОЙТ				
82	Ольга Марущак	1	$ 3,000		6
94	Р. Татарський	3	11,500		26
146	Г. Корбяк	1	5,000	1 АДД	2
165	Марія Пелехата	1	1,000		2
175	Я. Вазюк	1	1,000		2
235	М. Вобер	1	2,000		3
	Разом:	8	$ 23,500	1 АДД	
	Округа ДЖЕРЗІ СИТІ				
25	Квітка Стецюк	2	$ 2,000		18
70	М. Жук	2	4,000		7
170	Галина Гаврилюк	2	2,500		11
171	Стела Расн	2	1,500		10
270	С. Островський	2	3,000		11
	Разом:	10	$ 13,000		
	Округа МІННЕАПОЛІС				
385	Я. Карпяк	2	$ 10,000		10
	Округа МОНТРЕАЛЬ (Канада)				
434	Олександра Дольницька	2	$ 2,000		13
465	Текля Мороз	1	2,000		13
492	Марія Юзик	2	7,000		8
	Разом:	5	$ 11,000		
	Округа НЮАРК				
37	Анна Гнатюк	1	$ 3,000		12
76	Є. Іванців	1	25,000		15
172	В. Осадчук	1	1,000		
	С. Гавриш	2	10,000	1 АДД	5
340	В. Оріховський	1	1,000		14
371	В. Оріховський	1	5,000	1 АДД	7
459	Ольга Калинович	2	2,000		
	В. Оріховський	4	5,500		6
	Разом:	13	$ 52,500	2 АДД	
	Округа НЮ ГЕЙВЕН				
84	М. Снігурович	2	$ 7,000		2
277	С. Кравець	1	1,000		6
350	Т. Фінів	4	4,000		7
370	В. Гіна	1	5,000		5
414	Г. Телюк	4	4,000		12
	Разом:	14	$ 21,000		
	Округа НЮ ЙОРК				
8	Марія Кульчицька	5	$ 23,000	4 АДД	13
88	В. Квас	3	3,000		8
130	М. Фенчин	1	1,000		9
158	А. Саноцький	1	1,000		14
200	І. Пригода	1	2,000		4
210	І. Франко	1	1,000		1
267	І. Флис	1	1,000		9
361	Е. Іванців	1	5,000	1 АДД	2
	Разом:	14	$ 37,000	5 АДД	
	Округа НІЯГАРА (Канада)				
427	П. Дяків	4	$ 12,000	2 АДД	7
458	Д. Пищ	3	11,000		13
	Разом:	7	$ 23,000	2 АДД	
	Округа ПАССЕЙК				
42	П. Головачук	2	$ 4,000		
	Є. Іванців	1	5,000		17
134	Р. Микита	4	4,000		7
	Разом:	7	$ 13,000		
	Округа ПЕРТ АМБОЙ				
155	М. Фединишин	1	$ 2,000		15
342	о. П. Мелех	3	5,000		2
349	М. Захарко	1	5,000		7
353	Дарія Оріховська	1	1,000		16
372	Й. Ярема	2	2,000		12
	Разом:	8	$ 15,000		
	Округа ФІЛАДЕЛЬФІЯ				
83	А. Кушнір	1	$ 1,000		15
153	В. Артимишин	2	2,000		25
173	П. Щерба	1	3,000		5
245	М. Мартиненко	1	3,000		3
261	П. Аркотин	7	11,000	1 АДД	9
268	Е. Барилка	2	2,000		2
339	М. Луців	2	4,000		2
352	Я. Щербак	1	1,000		7
375	І. Даниківський	1	1,000		7
424	Л. Івашина	1	5,000		7
430	І. Кніґницький	1	1,000		10
	Разом:	20	$ 34,000	1 АДД	
	Округа ПІТСБУРҐ				
53	Д. Головатий	4	$ 4,000		17
56	П. Когут	2	1,500		5
66	М. Турко	2	2,000		17
91	о. О. Мацин	2	2,000		[illegible]
161	А. Джула	4	4,000		11
264	В. Грицишин	1	2,000		1
338	М. Куць	3	4,000		3
	Разом:	18	$ 25,500		
	Округа РОЧЕСТЕР				
217	Т. Кубарич	3	$ 2,500		22
367	В. Попович	2	3,000		7
437	М. Малинівський	1	1,000		5
	Разом:	6	$ 6,500		
	Округа ШАМОКИН				
7	Олена Словік	1	2,000		2
98	І. Дудич	2	$ 2,000		2
164	Т. Вутрей	1	500		9
242	О. Чабан	3	3,000		30
265	М. Кочубка	1	2,000		1
305	М. Гентош	3	5,000		13
	Разом:	11	$ 14,500		
	Округа СИРАКЮЗИ - ЮТИКА				
38	С. Гонза	1	$ 1,500		1
121	В. Кобіто	4	12,000	1 АДД	31
271	І. Чопко	8	13,000	1 АДД	10
283	Е. Іванців	1	1,000		1
317	М. Велич	1	3,000		2
484	В. Запаранюк	1	3,000		8
	Разом:	16	$ 33,500	2 АДД	
	Округа ТОРОНТО (Канада)				
407	В. Дідюк	2	$ 3,000		12
418	Іванна Мельник	1	1,000		15
442	В. Дідюк	1	1,000		13
460	Р. Горнич	2	3,000		8
469	К. Чорномаз	1	1,000		2
478	М. Ополько	1	5,000		5
	Разом:	8	$ 14,000		
	Округа ТРОЙ				
57	М. Савків	2	$ 4,000		6
191	Р. Колодій	2	2,500		12
266	В. Труфин	1	3,000		8
	Разом:	5	$ 9,500		
	Округа ВІЛКС БЕРІ				
236	М. Скерпон	1	$ 1,000		2
	Округа ВУНСАКЕТ				
122	С. Василик	1	$ 2,000		1
	Округа ЯНГСТАВН				
230	П. Ліщак	3	$ 18,000	1 АДД	10
	НЕОБ'ЄДНАНІ ВІДДІЛИ				
11	Ю. Сцілений	1	$ 1,000		1
257	П. Сильчак	2	3,000		5
380	С. Ковальчук	1	1,000		12
486	Я. Влищак	3	7,000		6
	Разом:	7	$ 12,000		

НАЙКРАЩІ ОРГАНІЗАТОРИ УНСОЮЗУ, ЯКІ ПО КІНЕЦЬ ЛИПНЯ 1975 Р. ЗДОБУЛИ 10 АБО БІЛЬШЕ ЧЛЕНІВ

П. Ч.	Організатор	Ч. Від.	Здобув чл.	П. Ч.	Організатор	Ч. Від.	Здобув чл.
1	В. Дідюк	440	40	24	В. Гавриляк	316	13
2	І. Одежинський	153	33	25	Олександра Дольницька	434	13
3	В. Оріховський	353	32	26	Д. Пищ	458	13
4	В. Кобіток	121	30	27	Текля Мороз	465	13
5	О. Чабан	242	30	28	Олена Олек	22	12
6	Р. Татарський	94	26	29	В.Сачко	53	12
7	В. Дейчаківський	233	26	30	В. Колодій	191	12
8	М. Кігічак	240	23	31	О. Ярема	372	12
9	Т. Кубарич	217	22	32	Анна Гнатюк	37	11
10	Б. Зорич	432	21	33	М. Демчук	76	11
11	Анна Гарас	47	20	34	І. Петрунцьо	78	11
12	М .Семків	379	18	35	М. Бобечко	102	11
13	М. Турко	63	17	36	А. Джула	161	11
14	П. Головачук	42	16	37	Галина Гаврилюк	170	11
15	С. Іваницький	276	16	38	С. Островський	270	11
16	Л. Блонарович	34	15	39	Є. Ковальчук	380	11
17	П. Вабич	115	15	40	М. Хоманчук	5	10
18	М. Фединишин	155	15	41	І. Гуцайлюк	147	10
19	Квітка Стецюк	25	14	42	Стела Расн	171	10
20	О. Сидор	90	13	43	В. Палідвор	204	10
21	А. Саноцький	158	13	44	П. Ліщак	230	10
22	Юлія Гуглик	259	13	45	Я. Карпяк	385	10
23	М. Гентош	305	13	46	В. Шаран	407	10

НАЙКРАЩІ ВІДДІЛИ УНСОЮЗУ, ЯКІ ПО КІНЕЦЬ ЛИПНЯ 1975 Р. ЗДОБУЛИ 10 АБО БІЛЬШЕ ЧЛЕНІВ

П. Ч.	Від.	Місцевість	Здобув членів	П. Ч.	Від.	Місцевість	Здобув членів
1	121	Ром, Н. Й.	31	29	259	Чикаґо, Ілл.	13
2	242	Фраквілл, Па.	30	30	305	Магони Ситі, Па.	13
3	94	Гамтрамк, Міч.	26	31	316	Рочестер, Н. Й.	13
4	153	Філядельфія, Па.	25	32	434	Монтреаль, Квібек	13
5	233	Лорейн, Огайо	24	33	442	Торонто, Онт.	13
6	240	Кліівленд, Огайо	23	34	458	Гамільтон, Онт.	13
7	217	Рочестер, Н. Й.	22	35	465	Ляшин, Квібек	13
8	47	Бетлегем, Па.	21	36	22	Чикаґо, Ілл.	12
9	25	Джерзі Ситі, Н. Дж.	18	37	37	Елизабет, Н. Дж.	12
10	379	Чикаґо, Ілл.	18	38	191	Трой, Н. Й.	12
11	42	Пассейк, Н. Дж.	17	39	372	Плейнфілд, Н. Дж.	12
12	53	Піттсбурґ, Па.	17	40	380	Орландо, Флар.	12
13	63	Форд Ситі, Па.	17	41	407	Торонто, Онт.	12
14	216	Філядельфія, Па.	16	42	414	Ню Гейвен, Конн.	12
15	276	Ембридж, Па.	16	43	78	Майнерсвилл, Па.	11
16	353	Ню Бронсвик, Н. Дж.	16	44	102	Кліівленд, Огайо	11
17	34	Річмонд, Вірдж.	15	45	161	Ембридж, Па.	11
18	76	Нюарк, Н. Дж.	15	46	170	Джерзі Ситі, Н. Дж.	11
19	83	Філядельфія, Па.	15	47	270	Джерзі Ситі, Н. Дж.	11
20	115	Кейтон, Огайо	15	48	5	Асторія, Н. Й.	10
21	155	Перт Амбой, Н. Дж.	15	49	171	Джерзі Ситі, Н. Дж.	10
22	418	Торонто, Онт.	15	50	204	Ню Йорк, Н. Й.	10
23	147	Аллентавн, Па.	14	51	230	Янгставн, Огайо	10
24	158	Вруклин, Н. Й.	14	52	271	Елмайра, Н. Й.	10
25	340	Нюарк, Н. Дж.	14	53	385	Міннеаполіс, Мінн.	10
26	416	Гамільтон, Онт.	14	54	430	Філядельфія, Па.	10
27	8	Йонкерс, Н. Й.	13				
28	90	Централія, Па.	13				

ЗДОБУТКИ ОКРУГ УНСОЮЗУ У ЛИПНІ 1975 Р.

П. Ч.	Округа (осідок)	Кількість Відділів	Придбано у липні	чл. Разом у 1975 р. членів	на суму	АДД
	Округи ПЕНСИЛЬВЕНІЇ					
1	Філядельфія	38	20	149	$ 337,500	8
2	Піттсбурґ	19	18	97	144,000	2
3	Шамокин	20	11	88	156,000	7
4	Аллентавн	12	4	41	107,000	10
5	Скрентон	9	—	3	7,000	—
6	Вилкс Бери	9	1	11	19,500	—
	Разом:	107	54	389	$ 771,000	27
	Округа МЕРИЛЕНДУ					
	Балтимор	9	4	29	$ 90,000	9
	ОКРУГИ НЮ ЙОРКУ					
1	Ню Йорк	34	14	125	$ 209,500	17
2	Сиракюзи-Ютика	13	16	65	103,500	4
3	Рочестер	9	6	54	74,500	2
4	Трой	7	5	39	63,000	5
5	Боффало	10	5	26	66,000	7
	Разом:	73	46	309	$ 516,500	35
	ОКРУГИ НЮ ДЖЕРЗІ					
1	Нюарк	22	13	89	$ 219,500	16
2	Джерзі Ситі	11	10	70	137,500	11
3	Перт Амбой	12	8	58	109,000	4
4	Пассейк	7	7	31	80,500	2
	Разом:	52	38	248	$ 546,500	33
	ОКРУГИ ІЛЛИНОЙ, МИЧИҐЕН І ОГАЙО					
1	Чикаґо, Ілл.	35	14	106	$ 218,000	18
2	Детройт, Мич.	20	8	64	234,500	13
3	Клівленд, Огайо	20	20	120	412,500	34
4	Янгставн, Огайо	9	3	13	50,000	2
	Разом:	84	45	303	$ 915,000	67
	ОКРУГИ НОВОЇ АНГЛІЇ					
1	Ню Гейвен, Конн.	19	12	55	$ 120,000	9
2	Бостон, Масс.	5	5	11	9,500	—
3	Вунсакет, Р. Ай.	6	1	5	12,000	—
	Разом:	30	18	71	$ 141,500	9
	ОКРУГИ ЗАХІДНИХ СТЕЙТІВ АМЕРИКИ					
1	Центральна	6	—	6	$ 11,000	1
2	Міннеаполіс, Мінн.	7	2	16	76,000	5
3	Ст. Луїз, Мо.	7	—	—	—	—
	Разом:	20	2	22	$ 87,000	6
	Необ'єднані Відділи в Америці	20	7	34	$ 86,000	9
	ОКРУГИ КАНАДИ					
1	Торонто, Онт.	25	8	101	$ 362,000	29
2	Монтреаль, Квіб.	10	5	39	94,000	7
3	Ніагара, Онт.	9	7	42	142,000	7
4	Захід Канади	19	—	23	74,000	9
	Разом:	63	20	205	$ 672,000	52
	Загальна сума:	455	234	1,610	$ 3,825,500	247

СТЕПАН ГАВРИШ,
головний організатор

Радіомовлення про мистецтво в Денвері

У 1964 р. до Денверу приїхав Юрій Мошинський з Канади, Монтреалю та взявся за трудне діло, оформити себе мистцем в американському житті. Це йому, як також пізніше батькові - Володимирові та сестрі Оксані, всім мистцям, вдалося здобути таке місце і стати незалежними в своєму творчому житті.

Весною 1971 р. Юрій Мошинський розпочав довгу серію тижневих лекцій про мистецтво. Вони мали великий успіх, бо витримали час іспитів, - закінчивши їх 28-го травня 1974 року. Всіх лекцій було 166; охопили вони всі можливі етапи школи та їх присвячено окремим країнам. Це був створений немов радіоуніверситет для тисячів слухачів популярної денверської радіо - станції. Знайшлися також численні критики, а також запеклі вороги, бо велися — радіомовлення від імени галерії родини Мошинських.

В одній із лекцій Ю. Мошинський зачепив питання, чому багато мистецьких галерій в Денвері перестали існувати, а чому деякі втрималися на протязі десяти літ, перебування автора лекцій в Денвері; відповідь дуже вимовна: „За п'ять літ перебування в Денвері багато галерій зачинено, а деякі переживши кризи все ще існують. І виявилося, що зникли ті, які належали до виключно абстрактного мистецтва, а ті що держалися традицій - ного мистецтва зуміли втриматися". І автор запитує: Якщо Денвер це дійсно ринок для іспиту мистецтва, тоді це приводить до застанови.

Ми навели ці рядки, щоб показати, звідки походили головні ворожі, для лектора, напади, ще іншою була мабуть політична причина, адже Ю. Мошинський як і вся їх родина, постійно підкреслювали своє українство, що теж не подобалося багатьом. Результат-станція опинилася під великим натиском і не відновила контракту. Радіолекції припинилися. На останній лекції зроблено деклярацію, в якій сказано, що: „Ми залишили Українуназавжди, де сьогодні існує інтелектуальне, політичне та духове поневолення. Ми приїхали до ЗСА, де є повна свобода у всіх ділянках життя. Тому ми не піддамося тим, яким треба ще піти до школи вчитися, хоча вони старалися нас висміювати, переслідувати та навіть залякувати".

Щож там було, що викликало ворожнечу проти лекцій про мистецтво? Вибір матеріялів та вміння зробити в коротких 15 хвилинах точне й повне пояснення та інтерпретацію предмету-теми, а це саме було вартісним, що подобалося публіці і що бачила адміністрація станції.

Нас в цьому циклі лекцій у першу чергу цікавили згадки про Україну та її видатних мистців, які були темами цих тижневих лекцій. Ми вже двічі писали про них і вдячні, що наші статті знайшли місце на сторінках „Свободи" та стали відомі читачам не тільки в Америці та Канаді, але й в інших вільних країнах.

В циклі, який будемо обговорювати теж п'ять спеціяльних лекцій: серед них одну присвячено Т. Шевченкові, як малярові з певним насвітленням також його поетичної творчости та її впливів на життя українського народу.

Зупинимося на одному цікавому моменті, лекція ч. 159, „Будова Культури" 9-го квітня м.р. В ній автор говорив, що сьогодні в світі є країни широко розвинуті індустріяльно, а інші може не так успішні, проте мають щось більш цінне - культуру. „Дійсні лідери світу в майбутньому будуть ті, які мають культурну вищість". Автор зупиняється особливо на вкладі в культуру Японії. Цікава була опінія про спроби совєтів наводнити ввесь світ своєю продукцією, т.зв. сучасної культури. Нагадує автор як внутрі СССР будується все з перевагою „русскої культури" і приниження культури інших народів, що творять більшість населення СССР. Ю. Мошинський подає приклад,: „Я пам'ятаю, як побачив англійською мовою переклади Івана Франка. На першій сторінці було надруковано „переклад з рашен". Цей факт потряс мене. Як це так, коли І. Франко ніколи нічого по-російськи не писав і взагалі не вмів добре говорити тією мовою; виявилося, що переклад таки дійсно зроблено не з українського перекладу. І так читач в Америці може безперечно зрозуміти, що І. Франко таки дійсно „русский автор"...

Одну з лекцій ч. 132 присвячено Т. Шевченкові. Автор пояснював, що Т. Шевченко був та залишився особою із найбільшим впливом на народи Східньої Европи. Треба пам'ятати, що нові ідеї в мистецтві приходили революційним порядком і часто їх переслідували урядами. Автор передав коротко біографію поета та говорив, що не дивлячися на великі перешкоди Т. Шевченко пізнав українську мову перфектно та історичний розвиток українського народу і ці два аспекти стали найважливішими у його житті, за них він страждав та й царський режим його заслав ув азійські степи. Йому тоді було тільки 33 роки життя; повний сили, розвинутий для творчого життя, людства і культури. І тільки смерть царя звільнила його, проте йому не дали можливости повернутись в Україну.

Його твори перекладено на різні мови і в столицях світу, як Москва, Буенос Айрес, Куритиба, Вашінгтон, Вінніпеґ та в інших місцях поставлені йому пам'ятники, проте мало хто знає поза Україною, що він був також великим майстром мистецтва. Лекцію, яку дає нам життя Т. Шевченка є та, що щоб бути великим не обов'язково народитися в багатстві, друге, що лише велика праця над собою та вміння вчитися — це шлях до слави в своїм світі, та третє — найважливіше — мати надхнення у своїм власнім минулому, це один з найважливіших чинників, щоб висловити свою душу; в нашому минулому — велика спадщина.

Лекцію ч. 135 присвячено мистецтву Ю. Нарбута, на якій подано повну оцінку його творчости і пояснено, який вплив його творчість мала на українське мистецтво; в кінці лекції автор сказав, „Багато думає, що мистецтво — творчість, яка не пов'язана кордонами, і тому воно міжнародне. Це правда, що мистецтво можна розглядати як міжнародне, це зрозуміле всім, але не треба ніколи забувати, що мистецтво кожної країни і національности — це обличчя народу, який воно репрезентує."

Наступну лекцію присвячено Анатолієві Петрівському, який народився в Україні в 1895 р., у важких обставинах, бо його батько був спаралізований на протязі 20 літ. У 1912 р. він вступив до Київської мистецької школи і вже на другий рік почав брати участь у різних мистецьких виставках але, як комуністи опанували Україну, його життя стало трудним, бо особи, які не мали поняття про мистецтво, почали вмішуватися та давати розпорядження як мистці мусять працювати.

Проте, А. Петрівський, завдяки великому знанню та твердому характерові, зумів далі працювати, зокрема, перебравши обов'язки декоратора Молодого Театру в Києві. Його методою було дати кожній виставі, особливо задній декорації такої високої мистецької якости, що коли підношено завісу відразу зривались оплески. У 1930 р. він виступив на виставі у Венеції з картиною - „Інваліди", яка мала великий успіх. Він помер у 1964 р. А. Петрівський здобув успіх тому, що добре знав всі аспекти мистецтва; його запрошено брати участь у виставках в Америці.

Лекцію ч. 137 присвячено видатному скульпторові, українцеві, якого творчість здобула велике признання повсюди, а зокрема в Америці. Це був Олександер Архипенко, який народився в Києві, в Україні у 1887 році. Його батько був пов'язаний з університетом і належав до того роду інтелектуалів, які стимулюють розвиток талантів у молодих. Він піддержував аналітичний підхід свого сина, який привів до розвитку різьбарського таланту молодого Олександра.

Великий вплив на О. Архипенка теж мав Київ, місто в якому багато декоративних прикрас та старовинних малювань головно ікон. У молодому віці він приєднався до археологічних розкопок, які відкрили стару культуру неоліту в Трипіллю. Тоді виявлені великі скарби культури, викликали ентузіязм в широких колах. Там були мистецькі скарби пов'язані з українським народом, його минувшиною - давниною з п'яти тисяч років тому. Нарід, який жите в кордонах такої минувшини, має зв'язок -продовження минулого зі сучасністю. Так само як візантійське мистецтво було пов'язане з поганським, котре в свою чергу прийшло від періоду догеленійського. О. Архипенко також користувався давньою, добре розвинутою культурою України, а коли він після двох літнього перебування в Москві переїхав до Західньої Европи і одночасно розвинув свій талант в загальній культурі. Він також, можна б сказати, повністю був охоплений його етнічним походженням.

Приглядаючись до його власних писань та зустрічей, які він мав у Парижі, можна припускати, що він був тісно пов'язаний з теософами або антропософістами, бо тоді ці впливи були досить поширені. Автор лекції говорив багато про те, як розвивалося мистецтво Архипенка в Америці, де він жив постійно від 1923 р. до своєї смерти в 1964 році.

В кінці лекції, Ю. Мошинський ствердив, що: „Якщо ми дивимось в стару Трипільську скульптуру та в українські церковні орнаменти, а також в релігійні малювання, які є візантійського по - ходження, ми знаходимо відповіді на праці Архипенка, які нагадують нам клясичні твори Греції, а орнаменти дають нам відповідь на негативний і позитивний ритм та простір і багато інших аспектів його поліхромного мистецтва, і тут саме основа його розвитку як великого мистця".

В одній зі своїх останніх лекцій Ю. Мошинський розповів як на ділі виглядає мистецтво в Совєтському Союзі, де воно має виявляти тільки т.зв. соціялістичний реалізм, який в остаточному має бути чисто московським (в англійському тексті лекції прим. наша) мистецтвом для слави сучасного комуністичного устрою. Можна навести сотки прикладів, як Росія старається вести боротьбу за свою культуру.

Американська публіка мусить бути усвідомлена в ситуації у світі і не може забувати обов'язку супроти своєї власної країни. Ми свобідні сьогодні, але наша свобода може бути втрачена, якщо не будемо дуже пильно її зберігати. Ми також повинні знати, що війни ведуться не тільки зі зброєю або з розвоєм індустріяльної продукції, сучасні війни ведуться з допомогою малювання, балетом, літературою та музикою.

На протязі трьох з половиною років Ю. Мошинський через радіостанцію в Денвері перевів три важливі програми: перший рік він пояснював різні форми, як мистець може себе виявити і про головні школи мистецтва. Другий рік присвячено взаємовідносинах мистецтва з релігією і філософією різних країв, Далекий Схід, Близький Схід, Европа та Америка. В третьому році були лекції про життя та мистецтво головних мистців світу від Ренесансу до мистців XX століття, а четвертий — присвячено мистецтву Америки, пов'язуючи його головно з виявленням психології.

І. Світ.

Пам'яті Софії Раставецької

Дня 15-го липня ц.р. в Балтиморі, Мериленд, на 73-му році життя померла св.п. Софія Раставецька з Брилинських, вдова по св.п. ветеринарному лікареві Андрієві Раставецькому; 19-го липня її поховано на українським католицькім цвинтарі, парафії церкви св. Михайла.

Останні три роки важка недуга прикувала Покійну до ліжка і так вона у фізичних і духових терпіннях, самітня, бо вона не мала дітей, доживала свого віку.

Під час її недуги деякі місцеві добрі жінки та чоловіки часто відвідували св.п. Софію Раставецьку, щоб злегшити її страждання.

Св.п. Софія Раставецька померла у власному домі і в тестаменті вона зазначила, щоб по її смерти дім цей продати, а за гроші отримані з продажу половину суми переслати на УКУніверситет в Римі, а другу — на українські студії в Гарвардському університеті. Виконавцями останньої волі вона призначила Емануїла Притулу та Степана Хая — відомих у Балтиморі суспільних українських діячів. Покійна була справжньою українською патріоткою.

о. Роман Гриц

Школа Українознавства — Рідна Школа у Нюарку і Ірвінгтоні в шкільному році 1974-75

Минулий шкільний рік був вповні успішний з декількох оглядів. В першу чергу тенденція падіння числа учнів суботнього навчання, що виразно була зазначилася через кілька років, задержалася була частинно; і число учнів в 1973-74 році і 1974-75 році було більш - менш таке саме. Також школа випустила сімнадцять матуристів, які одержали були високі ступені й виказали велике, відносно беручи, знання. Тільки одна оцінка загального висліду була достатня, а всі решта добрі, дуже добрі або відзначаючі. Важливо, що ненадійний конфлікт із цілоденною парафіяльною школою, у великій мірі завдяки парохові, о. Павлові Малюдзі, був позитивно поладнаний, так, що всякі тертя і нарікання з боку сестер і учительок цілоденної школи не повторялися. Позитивним явищем було те, що в квітні ц. р. інспектор Шкільної Ради УККА, проф. д-р Е. Федоренко перевів докладну візитацію школи і заявив повне вдоволення із праці учителів і учнів на спільній зустрічі із учителями.

Навчання в школі почалося 7-го вересня м. р., традиційно Службою Божою з відповідною проповідею. Відтак переведено вписи і розділено кляси поміж учителів і роздано поділ годин. Регулярне навчання почалося в суботу, 14-го вересня. В школі навчало 12 світських учителів і два священики, а навчалося біля 140 учнів з великою перевагою дівчат.

Учительський склад: першу клясу навчала С. Боровик; другу — О. Ретька; третю — М. Паславська; четверту — Т. Басняк і п'яту — О. Тарнавська. Дальше, учителі навчали більше по предметам; Л. Коленська — мова і література; Ю. Кисілевський — історія і географія; Л. Ткач — мова і література; О. Ліщинська — мова і література, а М. Чировський — керівник школи — культура й історія Української Церкви. Отець Павло Малюга і о. П. Підскальний навчали релігію. Навчання переводилося в дванадцяти клясах: вісьмох нижчих і чотирьох вищих, і відбувалося протягом 32 субот.

Сумною подією в житті школи в минулому шкільному році була смерть її довголітнього директора, проф. К. Кисілевського, і шкільна молодь взяла участь в похоронній Службі Божій.

Матуру, як було згадано, склали 17 учнів (13 дівчат і 4 хлопців, а саме: Степан Боднаренко, Віра Воловодюк, Марія Головінська, Андрій Гречак, Степан Керда, Наталка Курилко, Ляриса кисілевська, Марія Кучинська, Марта і Міра Левицькі, Н. Ретька, Оксана Федоренко, Маріяна Шаркевич, Роксоляна Шегедин, О. Пелехатий, Віра Пастушенко і Марія Яворська.

Кінцевий іспит (матура) відбувся в днях 3, 9 і 10-го травня б. р. (3-го травня — пксьменний, а 9 і 10-го усний іспит) перед Іспитовою комісією Шкільної Ради УККА в такому складі: проф. Е. Федоренко, інспектор і голова, проф. М. Чировський, Л. Коленська, мгр Ю. Кисілевський і мгр А. Кобринська.

Дня 6-го червня відбулася офіційна вечірка матурантів, де вручено свідоцтва абсольвентам ШУ-РШ в Нюарку і Ірвінгтоні, з відповідною програмою і обідом, влаштованими Комітетом Батьків під головуванням Володимира Левицького. Абітурієнтів прощали на новий шлях дорослих людей М. Чировський, директор, Е. Федоренко, інспектор, о. Малюга, парох, Л. Коленська, господиня кляси, і Н. Ходновський, голова Т-ва „Рідна Школа", яке надзвичайно видатно допомагало школі протягом багатьох років.

В суботу 14-го червня Службою Божою і роздачею свідоцтв закрито навчання в 1974-75 шкільному році ШУ-РШ в Нюарку і Ірвінгтоні.

М. Ч.

Вшановано Архиєпископа Марка

Церковний Комітет Української Православної Катедри св. Димитрія в Картереті, Н. Дж. вшанугав довголітнього настоятеля, Преосвященного Архиєпископа Марка, 28-го травня ц. р. окремим прийняттям - обідом в його честь, щедро обдаровуючи його з нагоди 5-ої річниці єпископського служіння Українській Православній Церкві в ЗСА і 43-ої річниці його настоятельства в церкві св. Димитрія. Андрій Гедеш, голова Церковного комітету, був господарем цього небуденного свята, а присутні члени Ради Тростів, які взяли участь разом із своїми дружинами, промовляючи, висловлювали поздоровлення і побажання.

Так само, вшановано Архиєпископа Марка 6-го липня ц. р. з нагоди 80-річчя його життя. Рівнож, відзначено і 5-ту річницю його висвяти у сан священика. Народився він на свято Різдва Іоана Хрестителя, 7-го липня 1895 року, а висвятився у священики на свято Рівноапостольського Князя Київського Володимира, 28-го липня 1919 року.

Святкування дня народження і річницю висвяти зорганізував прот. Петро Мелех разом із своєю дружиною паніматкою Іреною, запрошуючи на нього всіх священиків і паніматок з найближчої околиці. З пошани як до Архиєпископа Марка, так і до його помічника від 1-го серпня 1959 року о. Петра Мелеха, всі зобов'язання за це прийняття взяв на себе Катедральний Церковний комітет.

6-го липня ц. р. перед прийняттям в честь Архиєпископа Марка, яке відбулося в Українському Громадському Осередкові св. Димитрія, протопресвітери Артемій Селепина і Теодор Форостій та митрофорний протоієрей Богдан Желехівський відслужили в катедрі Молебень за здоров'я Преосвященного Ювілята, з допомогою всіх учасників та хору. Поза Архиєпископом Марком, як ювілятом і о. Петром Мелехом з паніматкою, як господарями, в прийнятті взяли участь: оо. Артемій Селепина з паніматкою, Степан Біляк з паніматкою, Павло Фалько з паніматкою, Теодор Форостій, Федот Шпаченко, Богдан Желехівський з паніматкою, Михайло Земляченко з паніматкою, Євген Новицький з паніматкою, Иосип Крета з паніматкою і Іван Наконечний з паніматкою.

Священик Іван Гундяк, теперішній Архиєпископ Марко, прибув до Картерету в жовтні 1932 року, заставши тут лише дерев'яну церкву в напівготицькому стилі, побудовану в 1911 році, незакінчений дім для священика, як рівнож більше 18,000 дол. боргу, при чому більшість парафіян були безробітними, бо в країні панувала депресія. Проте, з Божою допомогою і прикладною співпрацію та важким трудом і щедрожертвенністю парафіян, вже у 1936 році не тільки було сплачено увесь борг, але ще докуплено один акр землі, на якому в 1937 році побудовано залю і названо її Павільйоном.

Через декілька років, з ініціятиви молодих парафіян збудовано теперішній Український Громадський Осередок св. Димитрія коштом чверть мільйона долярів, який є прикрасою цілого міста Картерету.

Пізніше докуплено ще 10 часток землі для паркування авт і ще три доми. В наступних роках цілковито відновлено церкву, збудовано в ній новий іконостас, а завдяки впливові і закликам о. Мелеха, придбано нову прекрасну церковну утвар і декілька священицьких облачень.

У слові вдячности, його Преосвященство Архиєпископ Марко заявив, що успіх і розбудова парафії завдячується також відданій праці о. Петра Мелеха,а зокрема добрій співпраці жертвенних парафіян, молоді і прицерковних організацій.

Н.Н.

Сто сторінок інформації про боротьбу України й інших поневолених народів

Подвійне число „АБН-Кореспонденц" (з уваги на вакації в друкарні) приносить багатогранний і багатоінформативний матеріял. Обкладинка — це картика з відкриття в квітні міжнародної конференції Світової Антибольшевицької Ліги (ВАКЛ) в Ріо де Жанейро, а остання — це 4 світлини з демонстрацій у Лондоні з кінцем березня проти кагебіста А. Шелєпіна, що дав наказ вбити сл. п. Степана Бандеру.

Змістом цього числа є: „Світова ситуація і українська зовнішня політика", „Московський спосіб „відпруження" на Півночі", інформативні матеріяли про перенесення Лукіяненка до божевільні, про зустріч конгресмена Дадда з дружиною проф. Плюща, якого большевицька влада замучує в божевільні, про переслідування в Одесі, про злочинний засуд Оксани Попович, інтерв'ю литовського борця за свободу Вацлава Севрука, про політику нищення церков, найновіші дані про переслідування Валентина Мороза, „Заклик українських політичних в'язнів", стаття колишнього в'язня Анатоля Радигіна, ціла низка вісток з-поза залізної заслони, статті про ситуацію в Білорусії, Хорватії, Мадярщині, звіт з конференції ВАКЛ в Ріо (квітень 1975), кінцевий комунікат цієї конференції враз з постановами в українській справі та інших поневолених народів, витяги з промов на цій конференції українських делегатів, заклик естонців з концтаборів до ОН, статті, посмертні згадки, присвячені кард. Міндсенті, Чіянг Кай-шекові, ген. Томасові Лейнові, Марусі Полоз, звіт з конгресу Американських Приятелів АБН, стаття про комуністичну діяльність у Бразилії, і частинне продовження магістерської праці Анни Романишин про Туркестан.

Це подвійне число ілюстроване великою кількістю знімок з демонстрацій з різних країнах світу: в обороні Валентина Мороза, проти Шелєпіна, з конференції ВАКЛ, тих, що відійшли — кард. Міндсенті, Чіянг Кай-шека, Марусі Полоз, д-ра Нестора Процика (в річницю смерти), ген. Т. Лейна, з голодівки румунів з конгресу АП АБН в Ню Йорку. Дві рецензії: „Революція правих", „Що сталося насправді у В'єтнамі" і оголошення творів Валентина Мороза — закінчують це широко закроєне своїм змістом число АБН - Кореспонденц за травень - серпень 1975.

Поручаємо нашим читачам придбати його і передати не-українцям, щоб у той спосіб посилити нашу інформацію про боротьбу нашого нескореного народу, а також і самому поширити своє знання про боротьбу наших союзників за їхню самостійність.

Пресове Бюро АБН

Франція між відпруженням

(Закінчення зі стор. 2-ої)

канських баз. Чи можна собі уявити, щоб Польща виступила з Варшавського пакту? Приклад Чехо-Словаччини говорить багато усім. Тому Захід, а з ним і Франція, не можуть відмовитися від політики співжиття і відпруження, але на одне й друге Франція вже не йде сліпо, з вірою, а тільки зі справжньої чи уявної необхідности. І про це виразно говорить преса й на це живо реагує загал.

Та міжнародна політика не єдина причина цієї зміни настроїв. Інша причина — у внутрішній ситуації, де об'єднана лівиця числом дуже близька до перемоги. Але традиційна лівість французького загалу це одне, а загроза змайоризування соціялістів комуністами й диктатура пролетаріяту — це зовсім інше. Цього Франція не хоче, а щоб не було непорозуміння і „випадкового випадку", преса й взагалі громадська опінія дуже дискутує проблеми демократії та її інтерпретації. Тому такий розголос надано статті М. Зародова в „Правді", де він говорить про те, що метою компартій залишається таки боротьба за диктатуру пролетаріяту, боротьба шляхом революції, а не шляхом зливання з різними союзниками, при якому можна втратити своє обличчя.

Тому такий розголос у Франції має португальська криза, це, власне, мав би відбуватися експеримент об'єднаної лівиці, оскільки загал виступив проти дотеперішньої прямої диктатури, але за що? За свободу, яку так намагається потоптати компартія, покликаючись на свою догму, що „більшість визначує не число, а політика", що „для розчавлення реакції треба вживати силу."

Розуміється, що французька компартія відповідає на це аргументом, що „політика французьких комуністів визначується у Парижі, не в Москві". Щоб загал не повірив у це — іде завзята полеміка. Події в Португалії змусили французьких соціялістів піти на підтримку соціялістів португальських. Постає перспектива розбиття об'єднаної лівиці у Франції. І за це йде поважний бій.

Є це частина універсаль-ного бою між силами свободи й поневолення. Франція включилася у цей бій, і не було б правильно цього не бачити, а далі обвинувачувати її в совєтофільстві. Це нам не може бути байдуже. Але ще менш байдуже повинні б бути нам зміни в нас, у нашому суспільстві у вільному світі. А ці зміни — куди на гірше. Коли ще під час першої наради в Гельсінках ми протестували дуже голосно, коли ще під час конференції в Женеві були проєкти щодо складення нашої там репрезентації, то підписання протоколу в Гельсінках майже не викликало реакції в нашій громадськості...

Писала тепер одна французька співачка у своїх спогадах, що у 1938 р. Париж так захопився кабаретними пісеньками, що не дочув гупоту німецьких чобіт. Чи тупіт совєтських чобіт не дочуваємо через спеку?

ЧИ ВАША ДИТИНА ХОДИТЬ ДО УКРАЇНСЬКОЇ СВІТЛИЧКИ? ЗВЕРНІТЬСЯ У ЦІЙ СПРАВІ ДО ВИХОВНОЇ РЕФЕРЕНТКИ ВІДДІЛУ СУА, ЩО Є У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТІ.

Пам'яті д-ра Юрія Полянського

Проф. д-р Юрій Полянський народився 6-го березня 1892 в священичій родині в селі ВоляМіхова, на Лемківщині. Середню освіту закінчив в Ярославі. В 1914 році покликано його до австрійської армії, де по відповідньому вишколі, приділено його до полевої артилерії. Службу в австрійській армії закінчив ступнем лейтнанта (четаря).

З розпадом Австрійської Монархії, Покійний вже з початком листопада 1918 р. зголосився до Української Галицької Армії і як поручник артилерії брав участь в боях за Львів.

Вищі студії в ділянці географії і геології, які розпочав в університеті у Відні, покінчив на Львівському університеті. Будучи вчителем географії в Українській Державній Гімназії (Головна) у Львові, під час літніх ферій досліджував лісові відклади на просторі Поділля і на підставі зібраного матеріялу написав дисертаційну працю, п.н. „Подільські Етюди". Ця праця була відтак друкована в серії видань — Математично-природничо-лікарської Секції Наукового Товариства ім. Шевченка.

Покійний, проф. Полянський дійсний член НТШ, був довголітнім секретарем математично-природничо-лікарської Секції, членом Фізіографічної комісії, директором Природного Музею НТШ та членом Кураторії цього Музею. В тому самому часі був також професором Греко-кат. Богословської Академії у Львові.

Кураторія Львівської Шкільної Округи, оцінюючи вмілий підхід в навчанні географії, добрі осяги його учнів і велику пошану та любов учнів до свого вчителя, покликала Покійного до Кураторії на візитатора середніх шкіл. На цьому становищі професор Полянський вмів погодити обов'язки — представника державної шкільної влади й українського громадянина — патріота, обороняючи не раз українське середнє шкільництво перед шиканами місцевої польської влади. Ці оба обов'язки міг узгіднити візитатор Полянський завдяки великій стійкості свого характеру.

Восені 1939 р. назначено Покійного директором по науковій частині злучених Природничого Музею НТШ і Природного Музею ім. Дідушицьких. В цьому самому часі покликано Покійного на професора фізичної географії і на керівника Географічного Інституту Львівського Університету ім. Івана Франка.

Під час німецької окупації, з припиненням викладів на Львівському університеті, крім курсів на медицині, Покійний виконував нагляд над зберіганням музейних збірок, а рівночасно працював як візитатор середніх шкіл при Abteilung der Wissenschaft und Unterricht.

Перебуваючи на еміграції, в Австрії, а відтак в Німеччині в роках 1944-1947 був професором геології в Українському Вільному Університеті в Мюнхені. По переселенні разом з родиною до Буенос Айресу, в Арґентині, працював спочатку як геолог в Державному Геологічному Інституті, а відтак в 1956 р. іменовано Покійного професором геології на Державному університеті в Буенос Айресі. За добрі педагогічні і наукові успіхи в ділянці геології Геологічне Товариство Арґентина іменувало Покійного почесним членом цього Наукового Товариства.

Проф. д-р Юрій Полянський, помер 19-го липня і похоронений 20-го липня ц.р. в Буенос Айресі, Арґентина, є автором багатьох наукових праць в ділянках геології і географії, друкованих українською, польською, німецькою, французькою, англійською та еспанською мовами.

І. Олексишин
Е. Чайківський
співпрацівники Покійного в Природничому Музеї НТШ у Львові.

Владика Ізидор поміж пластунами

Гурт пластових новаків, чепурно одягнених в моряцьких шапочках, нетерпеливо чекають біля головної брами Пластової Оселі „Січ", коло Ґрафтону на приїзд Владики Ізидора Борецького. Це почесна стійка. У братчика шапка на взір морського старшини.

Два тижні новаки приготовлялися на цей день. Сьогодні відвідини батьків та храмовий празник. Завтра о. Володимира, покровителя каплички на Пластовій Січі.

Батьки, які приїхали скоріше, з цікавістю заглядають через живопліт до табору. При гарно прибраній таборовій брамі з написом „Чорноморці", стійкові „моряки". В таборі чистота й порядок. Курені мають назви українських воєнних кораблів, новаки, це — їхні залоги. Обабіч підтабір старших „моряків" з шатрами та моряцькою щоглою, прикрашеною моряцькими прапорцями. Комендант табору, пл. сен. Е. Хоростіль, тут „адмірал". Усі братчики це „капітани", „лейтнанти", а бунчужний „віце-адмірал".

Ціль та програма табору є зацікавити та продовжувати традиції української Воєнної фльоти. Новаки щасливі. В своїй дитячій уяві вони справжні моряки! Ось-ось зипливуть на рідне Чорне Море, щоб „...здобудем Україну від вражої руки"! Та часу немає. Збірка на Службу Божу. Править преосвященний Ізидор. Подвір'я каплички вщерть виповнене людьми. Владика Ізидор виголосив змістовну проповідь.

Після Служби Божої на спортовій площі відбулася коротенька та цікава програма. Голова Пластової Станиці в Торонто, пл. сен. Я. Соколик, привітав присутніх, та відмітив провідників обох новацьких уладів, членів таборової комісії батьків, та комендантів обидвох новацьких таборів: ст. пл. Оксану Пелех, та пл. сен. Е. Хоростіля, як і всіх виховників, які своєю працею причинилися до гарних, приємних та корисних таборів для нашої дітвори. Окремим словом звернувся станичний Я. Соколик до Владики Ізидора і вітаючи його, подякував в імені всіх присутніх за мужній виступ в обороні Патріярха Кир Иосифа на недавніх святкуваннях в Римі.

Черговою була дефіляда новаків. Ішли „отроки" в лицарських шоломах, воїни з рушницями, та моряки-чорноморці, які дуже вміло перевели моряцькі вправи веслами.

Після закінчення офіційної частини відбувся традиційний на Січі фестин. Смачна перекуска, приготовлена пачіями Пластової Оселі та Криму, веселі гри та розіграбка фантів створили приємну товариську атмосферу. Не зважаючи на чорні хмари, а потім і дощ, гості нерадо покидали пластову оселю. А коли вже сонце сховалося за ліс, біля бурхливого озера, прикритого густою мрякою, ще довго розносився веселий спів новаків при невеличкій ватрі.

Неділя 27-го липня залишиться приємним спогадом для нас всіх, відвідувачі пластової оселі, а для новаків-моряків-чорноморців незабутнім враженням. І за це всім пластунам та не-пластунам від усіх нас присутніх щире спасибі.

О.С.

Вечір Т-ва Інженерів і Лікарів у Боффало

Професійні товариства в Боффало мають вже свою „весняну" традицію: Т-во Українських Інженерів відділ Боффало, Н.И., та Українське Лікарське Т-во Північної Америки від. Боффало, Н.И., кожної весни влаштовують спільну зустріч з вечорою і доповідачем. Створюють собі не тільки нагоду зустрітися, але і познайомитися, поговорити, та не раз побачитися „раз в рік" в товариській атмосфері.

Господарем зустрічі є обидва Т-ва на зміну: минулого 74-го року, господарем було Т-во Лікарів, доповідачем був д-р Ярослав Гординський, голова медичного відділу „НАСА" в Гюстоні, Тексас.

10-го травня ц.р. господарем було Т-во Інженерів, зустріч відбулася в Голідей Ін на Ґренд Айленд, Н.И., доповідачкою була Оксана Бризгун-Соколик з Торонта. Програмою вечора провадив з легкістю д-р Метіль, голова Т-ва.

Тема доповіді була „Соломія Крушельницька", і п-і Соколик ілюструвала її прозірками та голосом славетної співачки, століття народження якої недавно святкувалося. Слухачі зі зацікавленням слухали про незвичайні осяги співачки, й тому не диво, що після доповіді розгорнулася жвава та цікава дискусія, переплітана споминами очевидців.

Поміж голосами були думки, що життєпис артистки світової слави треба видати окремою книжкою, переклавши її на англійську мову, щоб вона була доступна всім музичним бібліотекам. Тільки в той спосіб зможемо змінити помилкові опінії, неправильно поінформованих істориків, про московську, польську та білоруську національність Соломії Крушельницької.

Дискутанти уважали, що на чергових зустрічах лікарів та інженерів повинні бути саме того роду доповіді, які поза своєю вартістю та цікавою темою ще й підносять настрій слухача, збільшуючи його гордість приналежности до української спільноти.

Я.С.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 8-го ВЕРЕСНЯ 1975 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 367 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр.-Амер. Клюбі. Проситься приєднувати нових членів. Є важні справи до полагодження. — П. Дзюба, гол., М. Лилик, кас., В. Попович, секр.

НЕДІЛЯ, 14-го ВЕРЕСНЯ 1975 р.

МОНЕСЕН, Па. Місячні збори 338 Відд. о год. 1-ій по пол. в українській залі на 2-ій вул., 213 Скунмекер Авеню. Проситься чл. прибути і вирівняти вкладки. — Ів. Кудлик, предс., М. Кущ, секр.

ТАРЗАН — 7352 — ТАРЗАН ПОГОДЖУЄТЬСЯ

WE'LL BUILD A NICE CAMPFIRE AND SWAP STORIES!
I SAY, SYBIL, DIDN'T TARZAN PROMISE TO TELL US MORE OF HIS STORY?
PLEASE SAY YES, TARZAN!
HA! HA!... YES!

Я маю добру думку!... Переночуйте цю ніч тут в терені!

Дякую, тату!... Так сталося, що ми навіть маємо свої коци!

Ми збудуємо ватру і будемо обмінюватися спогадами!

Сибил! Чи Тарзан не обіцяв розказати нам більше про його життя?

Прошу, Тарзане, погодися!

Ха, ха!... Ну, добре!